

### บทที่ 3

## อุตสาหกรรมสิ่งทอในประเทศไทย

### 3.1 ความเป็นมาของอุตสาหกรรมสิ่งทอในประเทศไทย

อุตสาหกรรมสิ่งทอในประเทศไทยมีความเป็นมายาวนานตั้งแต่อดีต โดยการทอผ้าฝ้ายและผ้าไหมเป็นงานหัตถกรรมเก่าแก่ตั้งแต่สมัยสุโขทัย กรุงศรีอยุธยา กรุงธนบุรี ซึ่งผลิตในรูปแบบดั้งเดิมและใช้เครื่องมือง่าย ๆ ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 6 ประมาณพ.ศ. 2465 - 2468<sup>1</sup> ได้มีการพัฒนาวิธีการผลิตให้ทันสมัยขึ้น มีการนำเครื่องทอผ้าที่กระตุกจากประเทศจีนซึ่งสามารถทอผ้าได้เร็วกว่าที่พื้นเมืองของประเทศไทยมาใช้ กระนั้นก็ตามก็กระตุกที่นำเข้ามานี้ก็ไม่ได้ได้รับความนิยมมากนัก

ในปี 2478 กระทรวงกลาโหมได้จัดตั้งโรงงานฝ้ายสยามขึ้น มีการนำเครื่องจักรและเครื่องทำสำลีจากประเทศเยอรมันเข้ามาเพื่อผลิตผ้าและสำลีสำหรับใช้ในกิจการทหาร เนื่องจากในช่วงเวลาขณะนั้นเป็นระยะเวลาที่อาจเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยกระทรวงกลาโหมนำเข้าเครื่องปั่นด้ายจำนวน 3,232 เครื่อง เครื่องทอผ้า 72 เครื่อง เครื่องย้อมผ้า 1 ชุด และ เครื่องทำสำลี 1 ชุด<sup>2</sup> การนำเข้าเครื่องจักรที่ใช้ในการทอผ้าครั้งนี้นับเป็นการเริ่มต้นอุตสาหกรรมทอผ้าด้วยเครื่องจักรในประเทศไทย ต่อมาเอกชนได้เข้ามาเช่าดำเนินงานแทนโรงงานฝ้ายสยามในปี 2492 และเปลี่ยนชื่อเป็นโรงงานผ้าไทย และติดตั้งแกนปั่นด้ายเพิ่มขึ้นอีก 10,000 แกน อย่างไรก็ตามกิจการที่เอกชนดำเนินงานก็ล้มเหลว และรัฐบาลได้อินกิจการกลับมาดำเนินเอง โดยองค์การทอผ้า ซึ่งได้มีพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. 2498

---

<sup>1</sup>อาทิตย์ ฤทธิกระโร และ ยาวินิจ แซ่ตั้ง. อุตสาหกรรมสิ่งทอไทยและถาวรลงทุนจากต่างประเทศ. หน่วยปฏิบัติการพิเศษสิ่งทอ กองอุตสาหกรรมสิ่งทอ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, (2538), หน้า 4

<sup>2</sup>ศุภวิช สุภลาศัย. สู่ทวงและโอกาสการส่งออก และผลกระทบจากกรณีเขตการค้าเสรีอาเซียน (สำหรับอุตสาหกรรมสิ่งทอ) ฝ้ายแผนงานเศรษฐกิจรายสาขา สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, (ตุลาคม 2537)

ในปี 2489 โรงปั่นด้ายแบบสมัยใหม่ของเอกชนแห่งแรกได้เปิดดำเนินงานขึ้น มีแกนปั่นด้ายจำนวน 3,600 แกน โดยโรงงานนี้เป็นของผู้ประกอบการชาวไทยที่ลงทุนสร้างขึ้นเพื่อบรรเทาความขาดแคลนผลิตภัณฑ์สิ่งทอเนื่องจากสงครามโลกครั้งที่ 2

ต่อมาในปี 2493 กรมเกียกกายทหารบกได้นำเข้าเครื่องจักรปั่นด้ายจำนวน 20,000 แกนมาติดตั้ง จากนั้นเอกชนรายอื่น ๆ ก็ทยอยนำเครื่องจักรที่ใช้ในการปั่นด้ายและทอผ้าเข้ามาหลายราย ส่งผลให้อุตสาหกรรมสิ่งทอของประเทศไทยเริ่มมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตาม ในปี 2495 อุตสาหกรรมสิ่งทอไทยได้มีการรบเซาตงจนผู้ประกอบการหลายรายต้องปิดกิจการ อันเป็นผลเนื่องมาจากประเทศปากีสถานได้ส่งผลิตภัณฑ์สิ่งทอที่ทำด้วยฝ้ายราคาถูกเข้ามาท่วมตลาดประเทศไทย โดยรัฐบาลปากีสถานได้มีการให้เงินอุดหนุนการส่งออก ร้อยละ 30 - 35 ทำให้ราคาผลิตภัณฑ์สิ่งทอของปากีสถานถูกกว่าสิ่งทอของไทยประมาณร้อยละ 20 - 25 แต่ในช่วงเวลานั้นรัฐบาลไทยยังมิได้มีการดำเนินมาตรการแทรกแซงในเรื่องดังกล่าว

จนกระทั่งปี 2497 รัฐบาลไทยได้ออกพระราชบัญญัติส่งเสริมอุตสาหกรรม พ.ศ. 2497 เพื่อจัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ให้บริหารงานส่งเสริมการลงทุนอุตสาหกรรมของรัฐ รวมทั้งกำหนดสิทธิประโยชน์และสิ่งจูงใจในการลงทุน หลังจากนั้นในปีถัดมารัฐบาลก็ได้มีการปกป้องอุตสาหกรรมสิ่งทอไทยขึ้น โดยประกาศพระราชบัญญัติจำกัดการนำเข้าด้ายทอผ้าทุกชนิด และภายหลังจากในปี 2500 ได้มีการแก้ไขพระราชบัญญัตินี้ให้ครอบคลุมถึงผ้าฝ้ายด้วย

ในปี พ.ศ. 2503 รัฐบาลได้มีการออกพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุนเพื่ออุตสาหกรรม พ.ศ. 2503 ขึ้น โดยมีการจูงใจในการลงทุนมากกว่าเดิม และได้มีการออกพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2503 ฉบับใหม่ ซึ่งกำหนดให้เก็บอากรขาเข้าของสินค้าประเภทต่าง ๆ รวมทั้งสิ่งทอให้สูงขึ้น จากการปรับตัวของรัฐข้างต้นส่งผลให้มีนักลงทุนทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเข้ามาลงทุนในอุตสาหกรรมสิ่งทอของประเทศไทยเพิ่มขึ้นอย่างมาก โดยเฉพาะชาวจีน เวียดนาม และฮ่องกง ยิ่งไปกว่านั้น โรงงานสิ่งทอที่เคยปิดกิจการเนื่องจากการท่วมตลาดของปากีสถานก็ได้กลับมาเปิดกิจการใหม่อีกครั้งด้วย

ต่อมาในปี พ.ศ. 2504 ได้มีการประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504 - 2509) มีจุดมุ่งหมายเพื่อเน้นการส่งเสริมพัฒนาอุตสาหกรรมทดแทนการนำเข้า โดยมีอุตสาหกรรมสิ่งทอเป็นผู้นำในการปฏิบัติตามแนวนโยบายดังกล่าว ภายหลังจากในปี 2505 ได้มีการปรับปรุงพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรมขึ้น ซึ่งการปรับปรุงครั้งนี้ส่งผลให้บริษัทในต่างประเทศมีความสนใจที่จะลงทุนในประเทศไทยมากกว่าเดิม โดยเฉพาะนักลงทุนจากประเทศญี่ปุ่นได้มีการเข้ามาร่วมทุนกับผู้ประกอบการชาวไทยเป็นจำนวนมาก อุตสาหกรรมสิ่งทอไทยขณะนั้นจึงมีการเติบโตอย่างรวดเร็ว ในปี 2507 โรงงานผลิตเส้นใยประดิษฐ์ (โพลีเอสเตอร์) ซึ่งได้รับการส่งเสริมการลงทุนได้มีการผลิตออกจำหน่ายเป็นครั้งแรกในประเทศไทย

หลังจากอุตสาหกรรมผลิตเส้นใยประดิษฐ์และทอผ้าในประเทศไทยได้มีการเติบโตค่อนข้างมากแล้ว คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรมได้ให้การส่งเสริมอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มขึ้นในปี 2510 ในช่วงระหว่างปี 2510 - 2511 มีโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปขอรับการส่งเสริมการลงทุนประมาณ 15 ราย เช่นเดียวกับอุตสาหกรรมปั้นด้ายและทอผ้าก็ยังคงมีการขยายตัวต่อไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งในช่วงปี 2513 - 2514 ได้มีการผลิตเส้นด้ายและผ้าเป็นจำนวนมากเกินความต้องการใช้ ส่งผลให้เกิดวิกฤตการณ์สิ่งทอขึ้นครั้งใหญ่ สมาคมอุตสาหกรรมสิ่งทอไทยจึงเรียกร้องให้รัฐบาลเข้ามาให้การช่วยเหลือ ซึ่งรัฐบาลได้ดำเนินนโยบายจำกัดกำลังการผลิต โดยระงับการขออนุญาตตั้งหรือขยายโรงงานทอผ้าและดักผ้าเป็นเวลา 2 ปี นอกจากนั้น สมาคมสิ่งทอไทยก็ยังได้จ่ายเงินอุดหนุนแก่สมาชิกสมาคมที่ส่งสินค้าไปจำหน่ายยังต่างประเทศ ในขณะเดียวกันกระทรวงการคลังก็ได้ประกาศให้เงินชดเชยค่าภาษีอากรสำหรับสินค้าออก ซึ่งรวมถึงสิ่งทอไทย และประเทศอเมริกาได้มีการขยายโควตาการส่งออกเสื้อผ้าให้แก่ประเทศไทยเป็นจำนวนมาก จนอุตสาหกรรมสิ่งทอไทยสามารถผ่านพ้นวิกฤตการณ์ข้างต้นได้

แต่ทว่าในปี ถัดมาอุตสาหกรรมสิ่งทอไทยก็ประสบปัญหาอันเกิดขึ้นจากวิกฤตการณ์น้ำมันราคาแพงและมีราคาแพงขึ้น โดยในปี 2516 ประเทศสหรัฐอเมริกาได้ขอจำกัดโควตาการส่งออกสิ่งทอไทยไปยังสหรัฐอเมริกา ประกอบกับเกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำในปีถัดมา จึงทำให้ดุลการค้าสิ่งทอไทยประสบภาวะขาดดุลในช่วงปี 2517 - 2518 หลังจากนั้นในปี 2519 ประเทศไทยได้สมัครเข้าเป็นสมาชิกข้อตกลงสิ่งทอระหว่างประเทศ (Multi Fibre Arrangement : MFA) ในปีนี้ดุลการค้าสิ่งทอไทยเกินดุลเล็กน้อย แต่ปีถัดมากลับขาดดุลอีก หลังจากนั้นนับตั้งแต่ปี 2521 ดุลการค้าสิ่งทอไทยก็เกินดุลมาตลอด

จนกระทั่งปี 2529 - 2530 เกิดปัญหาขาดแคลนเส้นด้าย ส่งผลให้ราคาเส้นด้ายสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว เนื่องจากมีความต้องการใช้ผลิตภัณฑ์สิ่งทอมากขึ้นทั้งในประเทศและต่างประเทศ กระทรวงอุตสาหกรรมจึงอนุญาตให้มีการยื่นขอตั้งหรือขยายโรงงานปั่นด้าย ทอผ้า และดักผ้าเพิ่มขึ้นอีกครั้งหนึ่ง หลังจากที่มีการระงับตั้งแต่ปี 2524<sup>3</sup> จากนั้นอุตสาหกรรมสิ่งทอในประเทศไทยก็ได้มีการเติบโตอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

### 3.2 โครงสร้างของอุตสาหกรรมสิ่งทอในประเทศไทย

อุตสาหกรรมสิ่งทอเป็นอุตสาหกรรมที่มีการผลิตต่อเนื่องกันตลอด โดยแบ่งขั้นตอนการผลิตออกเป็นขั้นตอนใหญ่ ๆ คือ อุตสาหกรรมสิ่งทอต้นน้ำ (Upstream) อุตสาหกรรมสิ่งทอกลางน้ำ (Midstream) และอุตสาหกรรมสิ่งทอปลายน้ำ (Downstream) โดยอุตสาหกรรมต้นน้ำจะมีการเน้นใช้ปัจจัยทุนและเทคโนโลยีในระดับสูง มีการใช้แรงงานต่ำ หรือ Capital Intensive ส่วนอุตสาหกรรมกลางน้ำจะมีการใช้ปัจจัยแรงงานมากขึ้น แต่ยังคงมีการใช้ทุนและเทคโนโลยีในระดับสูงเช่นกัน ในขณะที่อุตสาหกรรมปลายน้ำจะมีการใช้ปัจจัยแรงงานเป็นหลัก และใช้เทคโนโลยีในการผลิตในระดับต่ำลงมา หรือเป็น Labour Intensive

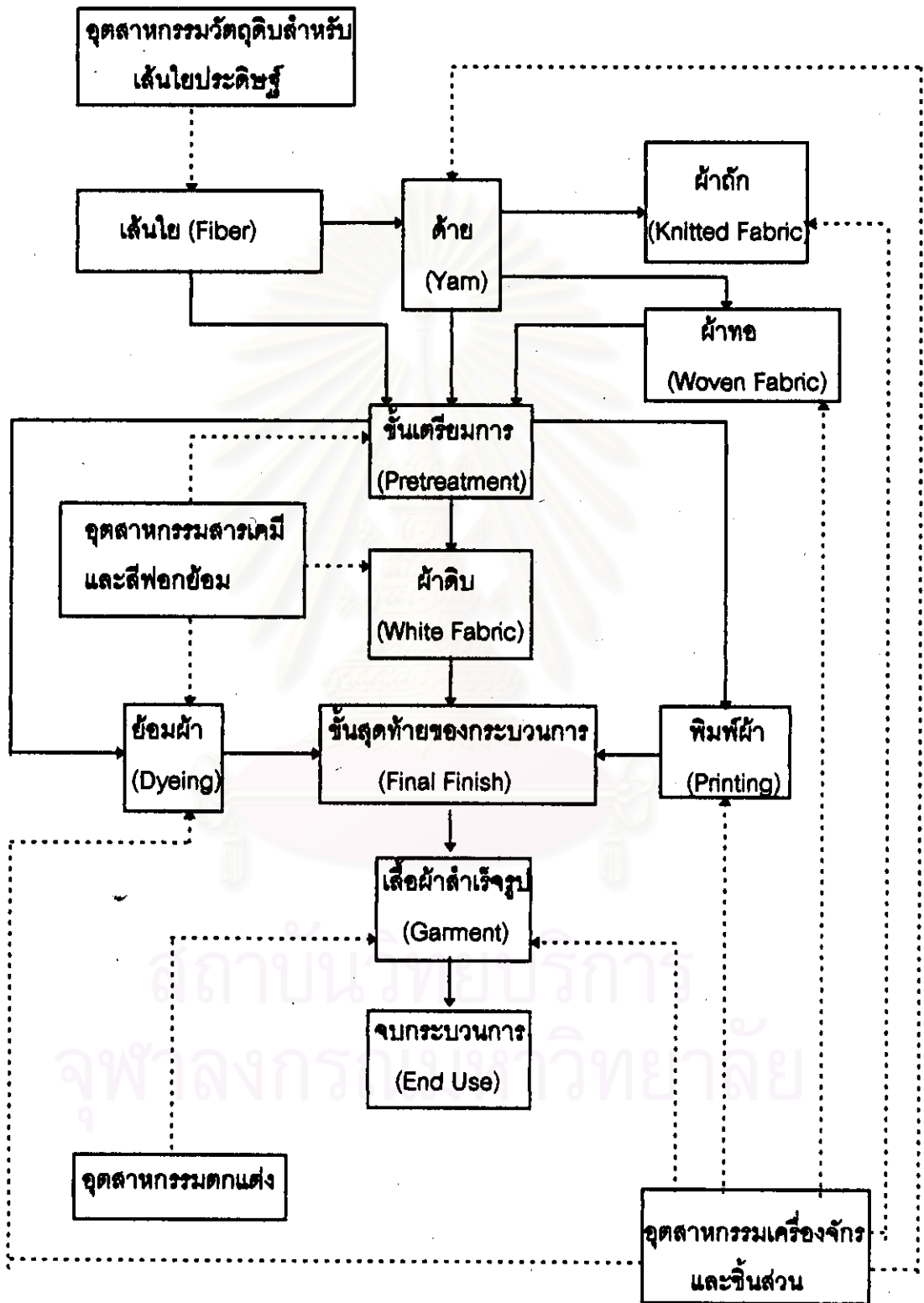
ในอุตสาหกรรมทอผ้าทั้ง 3 ขั้นตอน ประกอบด้วยอุตสาหกรรมย่อย ๆ ดังต่อไปนี้

1. อุตสาหกรรมสิ่งทอต้นน้ำ (Upstream) ได้แก่อุตสาหกรรมเส้นใย ทั้งเส้นใยธรรมชาติ เส้นใยสังเคราะห์ และเส้นใยเคมีอื่น ๆ ตัวอย่างของเส้นใยเหล่านี้ได้แก่ Polyester Staple Fiber, Rayon Fiber และ Acrylic Fiber เป็นต้น
2. อุตสาหกรรมสิ่งทอกลางน้ำ (Midstream) ได้แก่อุตสาหกรรมการปั่นด้าย ทอผ้า ดักผ้า โดยรวมผ้าฝ้ายทอ ผ้าฝ้ายดัก ผ้าใยประดิษฐ์ทอ และผ้าใยประดิษฐ์ดัก นอกจากนี้ยังรวมถึงอุตสาหกรรมการฟอกย้อม การแต่งสำเร็จ และการพิมพ์ผ้าด้วย
3. อุตสาหกรรมสิ่งทอปลายน้ำ (Downstream) ได้แก่อุตสาหกรรมการผลิตเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม โดยผลิตและตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูปเป็นหลัก

สำหรับขั้นตอนการผลิตของอุตสาหกรรมสิ่งทอสามารถแสดงได้ดังนี้

<sup>3</sup> ในช่วงปี 2514 - 2534 ได้มีการประกาศนโยบายอุตสาหกรรมสิ่งทอเกี่ยวกับการห้ามตั้ง ขยาย และการผ่อนผันการตั้งและขยายโรงงานสิ่งทอบางประเภทหรือทุกประเภทเป็นระยะ ๆ รวม 17 ฉบับ และในที่สุดได้เปิดเสรีการตั้งและขยายโรงงานสิ่งทอทุกประเภทตั้งแต่วันที่ 17 มิถุนายน 2534

รูปที่ 3.1 : กระบวนการผลิตอุตสาหกรรมสิ่งทอ



ที่มา : คณะวิชาอุตสาหกรรมสิ่งทอ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพ

สำหรับขั้นตอนการผลิตของอุตสาหกรรมสิ่งทอประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

### 3.2.1. อุตสาหกรรมเส้นใย

เส้นใยแบ่งออกเป็น 2 พวกใหญ่ ๆ คือ

1) เส้นใยธรรมชาติ (Natural Fiber) คือเส้นใยที่มีอยู่แล้วในธรรมชาติ แบ่งออกเป็น 3 ชนิด คือ

1.1) ใยพืช (Vegetable Fiber) หมายถึงเส้นใยที่มีส่วนประกอบมูลฐานเป็นเซลลูโลส (Cellulose) บางครั้งเรียกเส้นใยเซลลูโลส ได้มาจากส่วนต่าง ๆ ของพืช เช่น

ก. ใยที่ได้จากลำต้น (Bast) ได้แก่ ลินิน (Flax) ป่านรามี่ (Ramie) ปอกระเจา (Jute) ปอแก้ว (Kenaf) ป่านแฮมพ์ (Hemp)

ข. ใยที่ได้จากใบ (Leaf) ได้แก่ ป่านมนิลา (Manila) ป่านครนารายณ์ (Sisal)

ค. ใยที่ได้จากเมล็ด (Seed) ได้แก่ ฝ้าย (Cotton) ฝุ่น (Kapok)

ง. ใยที่ได้จากผล (Fruit) ได้แก่ ใยมะพร้าว (Coir)

1.2) ใยสัตว์ (Animal Fiber) หมายถึงเส้นใยที่มีส่วนประกอบมูลฐานเป็นโปรตีน (Protein) ได้มาจากผมหรือขนของสัตว์ เช่น ขนแพะ ขนแกะ ขนกระต่าย ขนม้า ขนอูฐ และไหม (Silk)

1.3) ใยแร่ (Mineral Fiber) ใยชนิดนี้เป็นใยธรรมชาติ มีอย่างเดียวคือใยหิน (Asbestos)

2) เส้นใยประดิษฐ์ (Man-made Fiber) หรือเส้นใยสังเคราะห์ เป็นเส้นใยที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้นมา แบ่งเป็น 2 ประเภท<sup>4</sup> ได้แก่

2.1) ใยสังเคราะห์ที่อาศัยใยธรรมชาติเป็นพื้นฐาน ได้แก่

ก. รีเจนเนอเรต เซลลูโลส (Regenerated Cellulose) คือใยที่นำเอาเซลลูโลสธรรมชาติที่ใช้ประโยชน์ไม่ได้แล้ว หรือมีได้มีคุณภาพเป็นเส้นใย นำมาผลิตเสียใหม่ให้เป็นใยที่ใช้ประโยชน์ได้ แต่คุณสมบัติของเซลลูโลสยังคงเดิม เส้นใยพวกนี้ได้แก่ วิสโคส - เรยอน (Viscose - Rayon) และ คิวปราโมเนียม - เรยอน (Cupramonium - Rayon)

<sup>4</sup>กองอุตสาหกรรมสิ่งทอ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, เส้นใยในอุตสาหกรรมสิ่งทอ, หน้า 3

ข. รีเจนเนอเรต โปรตีน (Regenerated Protein) คือใยที่ผลิตจากโปรตีนของสัตว์ เช่น โปรตีนจากน้ำนม (Casein) โปรตีนจากถั่วเหลือง (Aralac) โปรตีนจากถั่วลิสง (Ardil) ใยชนิดนี้ผลิตขึ้นแทนใยสัตว์ แต่คุณสมบัติไม่ดีเท่าใยสัตว์ ได้แก่พวกไหมเทียม (Artificial Silk)

2.2) ใยสังเคราะห์จากสารเคมีโดยตรง (Synthetic Fiber) แบ่งตามสารเคมีกลุ่มต่าง ๆ ที่สำคัญ ได้แก่

ก. โพลีอะไมด์ (Polyamide) ได้แก่ ไนลอน (Nylon) เพอร์ลอน (Perlon)

ข. โพลีเอสเตอร์ (Polyester) ได้แก่ ดาครอน (Dacron) เทโทรนอน (Tetoron) เทอร์ลีน (Terylene)

ค. โพลีไวนิล ดีริเวทีฟส์ (Polyvinyl Derivatives) ซึ่งแบ่งได้อีกหลายอย่าง เช่น

- โพลีอะครีโลไนไตรล์ (Polyacrylonitrils) ได้แก่ ออร์ลอน (Orlon)
- โพลีไวนิล คลอไรด์ (Polyvinyl Chloride) ได้แก่ P.V.C. ใช้ในการอุตสาหกรรม
- โพลีแอลกอฮอล์ (Poly Alcohol)

ในปัจจุบันประเทศไทยมีการผลิตเส้นใยประดิษฐ์ 3 ชนิด ได้แก่ โพลีเอสเตอร์ (Polyester) ไนลอน (Nylon) และ อะคริลิก (Acrylic) รวมทั้งมีการผลิตเส้นใยกึ่งสังเคราะห์อีก 1 ชนิด ได้แก่ เรยอน (Rayon) โดยเส้นใยโพลีเอสเตอร์ที่ผลิตในประเทศคือ โพลีเอธิลีน เทเรฟทาเลท (Polyethylene Terephthalate : PET) ซึ่งผลิตจากสารเคมีหลัก 2 ชนิด คือ ไกลคอล โมโนเมอร์ ไดไฮดริก แอลกอฮอล์ (Glycol Monomer Dihydric Alcohol) หรือ เอธิลีน ไกลคอล (Ethylene Glycol : EG) และ เพียว เทเรฟทาลิก เอซิด (Pure Terephthalic Acid : PTA) ส่วนเส้นใยไนลอนที่ผลิตในประเทศเป็นชนิด Nylon 6 ซึ่งใช้คาโปรแลคตัมเป็นวัตถุดิบในการผลิต สำหรับวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตเส้นใยอะคริลิก คือ อะครีโลไนไตรล์ (Acrylonitrile) และสำหรับเส้นใยเรยอนที่ผลิตในประเทศเป็นชนิดวิสโคส เรยอน (Viscose Rayon) ซึ่งผลิตจากเยื่อไม้หรือฝ้าย

เส้นใยประดิษฐ์ที่ผลิตขึ้นนั้นยังแบ่งตามลักษณะได้ 2 ชนิด คือ

1. ชนิดเส้นใยสั้น (Fiber) ใช้ในการปั่นเส้นด้าย

2. ชนิดเส้นใยยาว (Filament) มีลักษณะเป็นเส้นด้ายในตัว เมื่อผ่านกรรมวิธีอบหรือการทำเป็นเส้นด้ายยืดแล้วสามารถนำไปตีเกลียวและทำการทอหรือถักต่อไป

กระบวนการผลิตเส้นใยประดิษฐ์มีขั้นตอนหลัก ๆ (ดังรูปที่ 3.2) ได้แก่

1. การเตรียมสารเคมี เช่น คาโปรแลคตัม อะคริโลไนไทร เอธิลีน ไกลคอล และเทรฟธาไลค เอซิด โดยต้องมีการนำเข้าสารเคมีส่วนใหญ่เหล่านี้จากต่างประเทศ เนื่องจากการผลิตภายในประเทศยังมีไม่เพียงพอ

2. โพลีเมอไรเซชัน (Polymerization) เป็นกระบวนการทำให้สารโมโนเมอร์ (Monomer) รวมกันเป็นโมเลกุลใหญ่ หรือ โพลีเมอร์ (Polymer) โดยการนำสารเคมีที่กล่าวข้างต้นเข้าเตาหลอม (Pressure Vessel หรือ Autoclave) ภายใต้อุณหภูมิและความดันที่กำหนด โดยมีตัว คตะไลซ์ (Catalyst) ที่เหมาะสมเป็นตัวเร่งปฏิกิริยา เช่นในกรณีของ Nylon 6 จะใช้ไททาเนียม ไดออกไซด์ (Titanium Dioxide :  $\text{TiO}_2$ ) เป็นสารเร่ง หลังจากนั้นสารโพลีเมอร์ ที่ได้จะถูกทำให้เย็นลง และแข็งตัวโดยมีการควบคุมรูปร่างให้เหมาะสมแก่การตัดเป็นชิ้นเล็ก ๆ ที่เรียกว่า ชิพ (Chip)

3. Extrusion เป็นขั้นตอนของการทำให้ชิพหลอมละลายอีกครั้งด้วยความร้อนและแรงอัด แล้วอัดให้ไหลผ่านรูเล็ก ๆ ของตัว Spinneret เพื่อให้แข็งตัวเป็นเส้นใยเมื่อผ่านรูดังกล่าวมากกระทบอากาศเย็น

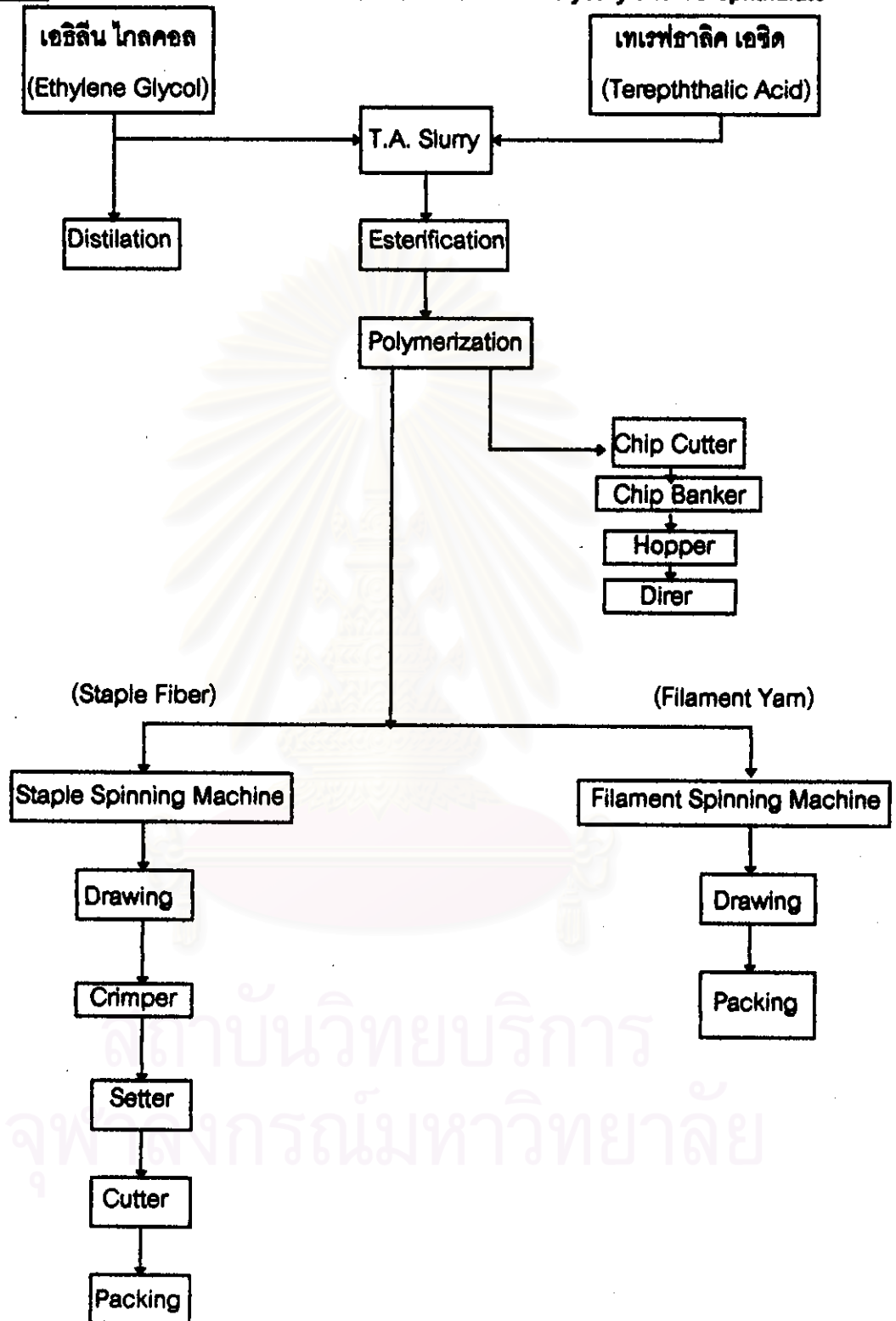
4. การยืดและทำเกลียว (Draw - Twisting) เป็นขั้นตอนของการยืดและทำเกลียวให้แก่เส้นใยโดยผ่านลูกกลิ้งที่มีความเร็วไม่เท่ากัน เช่นถ้าต้องการยืดให้ความยาวเป็น 2 เท่า ก็จะทำให้ลูกกลิ้งที่สองมีความเร็วเป็น 2 เท่าของลูกกลิ้งแรก การยืดทำให้โมเลกุลของเส้นใยเรียงตัวกันเป็นระเบียบยิ่งขึ้นเพื่อให้เส้นใยมีความคงตัวแข็งแรง มีขนาดและคุณสมบัติอื่น ๆ ตามต้องการ การตีเกลียวเพื่อให้เกิดลักษณะผิว (Texture) ที่ต้องการและเพิ่มความแข็งแรง

การผลิตเส้นใยประดิษฐ์ในประเทศไทยปัจจุบันมีผู้ผลิต 16 ราย กำลังมีการก่อสร้างเพิ่มขึ้นอีก 11 ราย และอยู่ระหว่างขยายกำลังการผลิต 3 ราย<sup>5</sup> โรงงานทั่วไปมีขนาดใหญ่

<sup>5</sup>บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย, ภาวะธุรกิจอุตสาหกรรมปี 2538 และแนวโน้มในอนาคต, (2539), หน้า 58.



รูปที่ 3.2 : กระบวนการผลิตเส้นใยโพลีเอสเตอร์ ชนิด Polyethylene Terephthalate



ที่มา : คณะวิชาอุตสาหกรรมสิ่งทอ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพ

มีการใช้แรงงานในอุตสาหกรรมนี้โดยรวมประมาณ 16,500 คน เส้นใยประดิษฐ์ที่ทำการผลิต ได้แก่ โพลีเอสเตอร์ชนิดใยสั้น (Polyester Staple Fiber : PSF) โพลีเอสเตอร์ชนิดใยยาว (Polyester Filament Yam : PFY), (Polyester Pre-oriented Yam : POY) ในลอนชนิดใยยาว (Nylon Filament Yam : NFY), (Nylon Pre-oriented Yam : NOY) อะคริลิกชนิดใยสั้น (Acrylic Staple Fiber : ASF) และ เรยอนชนิดใยสั้น (Rayon Staple Fiber : RSF)

### 3.2.2. อุตสาหกรรมการปั่นด้าย

หลังจากได้เส้นใยแล้ว กระบวนการขั้นตอนต่อไปของอุตสาหกรรมสิ่งทอคือการนำเส้นใยที่ได้ไปทำการปั่นเป็นด้าย โดยกระบวนการปั่นด้ายมีขั้นตอนหลัก ๆ ดังต่อไปนี้

1. ขั้นตอนเตรียมเส้นใย สำหรับเส้นใยฝ้ายประกอบด้วย การเปิดฝ้ายที่อัดมาเป็นท่อน (Opening), การทำความสะอาด (Cleaning) เพื่อแยกเศษใบไม้และสิ่งสกปรกออก การผสม(Blending) ให้เส้นใยเข้ากันเป็นเนื้อเดียว

2. การสาวใย (Carding) เป็นการสาวเส้นใยให้เหยียดตรงและรจัดสิ่งเจือปน ในกรณีที่ต้องการเส้นด้ายที่ประณีตยิ่งขึ้นจะเพิ่มการหวี (Combing) เข้าไปอีกขั้นตอนหนึ่ง เพื่อให้ได้เส้นใยที่มีความยาวพอเหมาะและเรียบตรงยิ่งขึ้น โดยเส้นใยที่สั้นกว่าจะถูกคัดออกไป

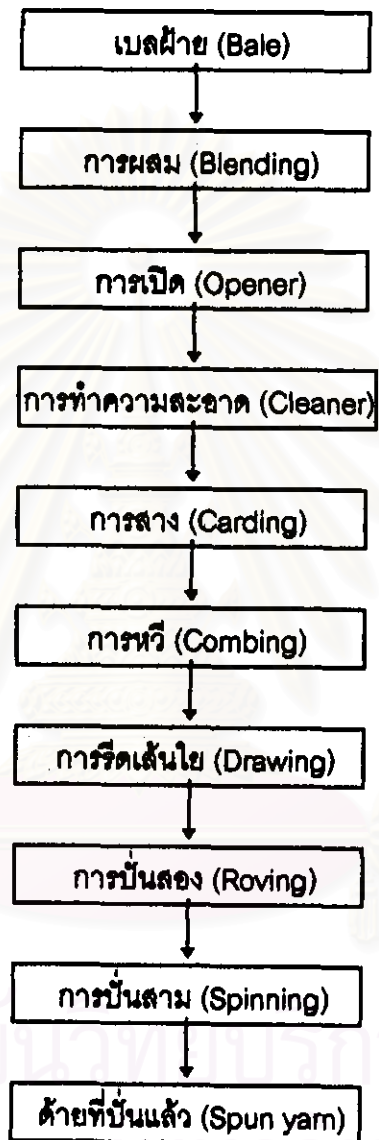
3. การรีดเส้นใย (Drawing) เป็นการรวมเส้นใยหลาย ๆ เส้นเข้าด้วยกันและดึงด้วยชุดลูกกลิ้งที่มีความเร็วสูงขึ้นตามลำดับ ทำให้เกิดแรงดึงระหว่างลูกกลิ้งเข้ากับลูกกลิ้งเร็ว

4. การปั่นสอง (Roving) เส้นใยที่ผ่านการรีดเส้นใยมาจะถูกบิดเกลียวขึ้นต้นไว้เมื่อนำมาผ่าน Roving Frame เส้นใยเหล่านี้จะถูกยืดและบิดเกลียวซ้ำ จนกระทั่งเหลือเส้นผ่าศูนย์กลางเท่าแห่งดินสอด ผลผลิตในขั้นนี้เรียกว่าการปั่นสอง เส้นใยที่เกาะตัวกันด้วยการบิดเกลียวในขั้นนี้ยังไม่สามารถทนแรงดึงได้

5. การปั่นสาม (Spinning) กระบวนการนี้มีวัตถุประสงค์ 3 อย่างคือ

- 1) รีดเส้นใยจากการปั่นสองให้มีขนาดเล็กลงเท่าเส้นด้ายที่ต้องการ
- 2) บิดเกลียวให้สามารถทนแรงดึงได้
- 3) พันเส้นด้ายเข้าหลอด

**รูปที่ 3.3 : กระบวนการปั่นด้ายฝ้าย**



**ที่มา :** คณะวิชาอุตสาหกรรมสิ่งทอ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพ

### 3.2.3 อุตสาหกรรมการทอผ้า - ถักผ้า

การทอผ้าเป็นการสอดด้ายพุ่ง (Filling หรือ Weft) เข้าระหว่างด้ายยืน (Warp) ซึ่งจัดกลับไปมาเพื่อให้เกิดการขัดด้ายพุ่งกับด้ายยืนให้เกาะกันเป็นผืนผ้า โดยมีขั้นตอนหลัก ๆ ดังต่อไปนี้

1. การใช้จักรหวะการยกตะกอลิ้น - ลง เพื่อให้ได้ลายผ้าตามที่ต้องการ โดยเครื่องจะทำหน้าที่ยกด้ายยืนให้ขึ้นหรือลง และโดยปกติแล้วก่อนจะนำด้ายยืนไปทอมักต้องมีการลงบังเพื่อป้องกันการขาดของเส้นด้ายในขณะทอ

2. การทำให้กระสวยพุ่งผ่านเข้าระหว่างด้ายยืน เพื่อนำด้ายพุ่งใส่เข้าไป
3. ด้ายพุ่งที่ใส่เข้าไปจะถูกพันหวี ชิดให้แน่นเพื่อให้โครงสร้างของผ้าแข็งแรง
4. ผ้าที่ทอได้จะถูกม้วนเข้าหลอด

การถักผ้าเป็นการทำให้เส้นด้ายเกาะเกี่ยวเป็นห่วงต่อเนื่องกันจนเป็นผืนผ้า เมื่อเทียบกับการทอผ้าแล้ว การถักผ้านั้นสามารถทำด้ายเส้นเดียวให้เป็นผ้าได้ ส่วนการทอผ้าจะต้องมีด้าย 2 กลุ่ม คือด้ายยืนและด้ายพุ่งขัดกันเป็นตารางกลับไปมา ผ้าที่เกิดจากการถักจะยืดได้มาก จึงเหมาะสำหรับเครื่องนุ่งห่มที่ต้องการให้กระชับตัวแต่ไม่รัดจนรู้สึกแน่น ได้แก่ ชุดชั้นใน ถุงเท้า ถุงน่อง เสื้อลเวดเดอร์ เป็นต้น การถักผ้ามักทำต่อเนื่องไปจนเป็นเสื้อผ้าสำเร็จรูป ส่วนการทอผ้ากับการตัดเย็บผ้าทอให้เป็นเสื้อผ้าสำเร็จรูปมักแยกกันทำเป็นคณะบริษัทหรือคณะโรงงาน

### 3.2.4 อุตสาหกรรมการฟอก ย้อม พิมพ์ และแต่งสำเร็จ

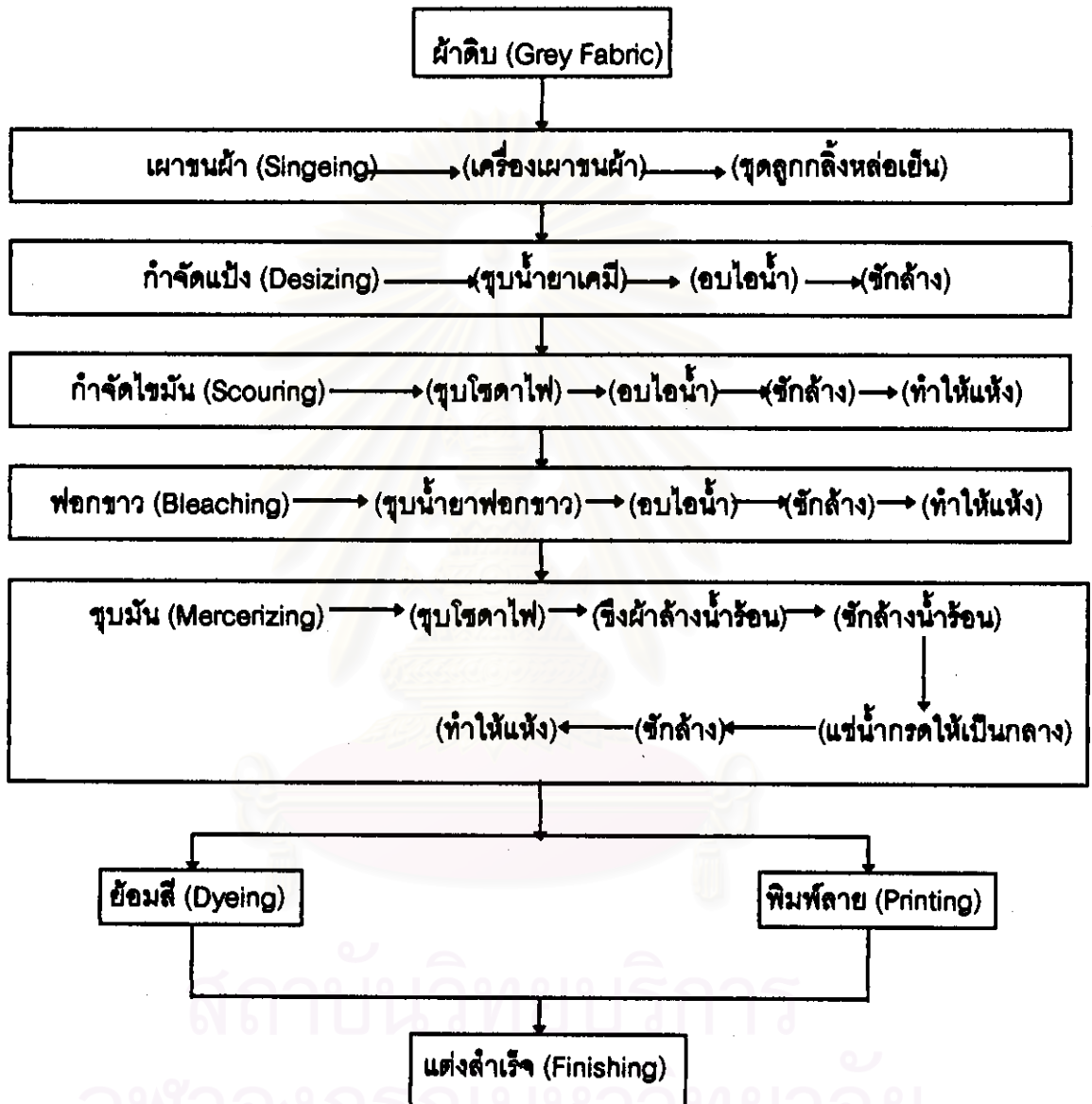
วัตถุประสงค์ของการฟอก ย้อม พิมพ์ และแต่งสำเร็จ มีดังต่อไปนี้

- 1) การฟอก มีวัตถุประสงค์เพื่อทำผ้าให้สะอาดและขาว
- 2) การย้อม มีวัตถุประสงค์เพื่อทำให้มีสีสันสวยงาม
- 3) การพิมพ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อทำให้ผ้ามีลวดลายตามที่ต้องการ
- 4) การแต่งสำเร็จ มีวัตถุประสงค์เพื่อทำให้เนื้อผ้ามีคุณสมบัติต่าง ๆ เช่น อ่อนนุ่ม เงามัน กันยับ กันน้ำ กันเปื้อน เป็นต้น

ขั้นตอนในการฟอกประกอบด้วย

1. การเผาขนผ้า (Singeing) โดยการส่งผ้าดิบผ่านเครื่องเผาขนผ้าซึ่งปกติอาศัยเปลวไฟจากแก๊ส ซึ่งจะต้องตั้งระยะห่างระหว่างผ้ากับเปลวไฟและความเร็วในการเคลื่อนที่

รูปที่ 3.4 : กระบวนการแต่งสำเร็จ



ที่มา : คณะวิชาอุตสาหกรรมสิ่งทอ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพ

ของผ้าให้พอเหมาะ แล้วทำให้ผ้าเย็นลงโดยผ่านชุดลูกกลิ้งหล่อเย็น การเผาขนผ้าทำให้ขนที่เป็นใยที่แตกออกจากด้ายถูกกำจัดไป จึงทำให้ผิวผ้าเรียบมีเงามัน ช่วยให้การย้อมสีมีความสม่ำเสมอ และการพิมพ์ได้รอยพิมพ์มีคมชัดเจน

2. การกำจัดแป้ง (Desizing) ทำโดยผ่านผ้าดิบลงในน้ำยาเคมีหรือเอนไซม์ แล้วอบไอน้ำหรือหมักไว้ประมาณ 6 - 8 ชั่วโมง จากนั้นจึงนำไปซักล้าง วัตถุประสงค์ในขั้นตอนนี้คือการกำจัดแป้งที่ติดจากการลงแป้งในด้ายยืนซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการดูดซึมน้ำและสี การกำจัดแป้งจึงช่วยทำให้ผ้าติดสีได้ดีและสม่ำเสมอ

3. การกำจัดไขมันและสิ่งสกปรก (Scouring) ทำโดยการส่งผ้าที่กำจัดแป้งแล้วลงในน้ำยาเคมีแล้วหมักร้อนในตู้อบไอน้ำ จากนั้นจึงนำไปซักล้างและทำให้แห้ง เพื่อให้ไขมันและสิ่งสกปรกละลายหลุดออกจากเนื้อผ้า

4. การฟอกขาว (Bleaching) ทำโดยการส่งผ้าที่กำจัดไขมันและสิ่งสกปรกแล้วไปชุบน้ำยา ฟอกขาว หมักอบไอน้ำ ซักล้าง แล้วทำให้แห้ง ขั้นตอนนี้ทำให้ผ้าขาวสะอาดพร้อมที่จะนำไปย้อมสีหรือพิมพ์ลายต่อไป

5. การชุบมัน (Mercerization) ทำโดยการชุบผ้าในโซดาไฟเข้มข้น ซึ่งริมผ้าให้ตึงแล้วฉีดล้างด้วยน้ำร้อน ซักล้างต่อด้วยน้ำร้อน แล้วทำให้เป็นกลางด้วยกรด จากนั้นจึงทำการซักล้างอีกครั้งแล้วทำให้แห้ง ขั้นตอนนี้ทำให้ผ้ามีความเรียบนุ่มเป็นเงามันมีความคงตัวไม่ยับย่นง่าย สามารถดูดซึมน้ำและเคมีได้ดีขึ้น

การย้อมสีมีกรรมวิธีแตกต่างกันมากมายแล้วแต่ชนิดของเส้นใยที่ใช้ทำผ้า และคุณสมบัติที่ต้องการจากการย้อม เช่น ความคงทนต่อแสง ต่อการซัก ต่อความร้อน เป็นต้น การเลือกชนิดของสีและกรรมวิธีในการย้อมจึงต้องทำควบคู่กันไปตามคุณสมบัติของสีแต่ละชนิดในการเกาะติดเส้นใยประเภทต่าง ๆ ภายใต้วิธีการแต่ละอย่างที่ใช้

การแต่งสำเร็จ เป็นกรรมวิธีทั้งหมดที่ใช้หลังการผลิตผ้าผืนแล้ว เป็นวิธีที่ทำให้คุณสมบัติของผ้าดีขึ้นและมีความสวยงาม การแต่งสำเร็จช่วยเพิ่มคุณสมบัติตามที่ต้องการและอาจใช้แก้คุณสมบัติที่ด้อยของเส้นใยและผืนผ้าได้

### 3.2.5. อุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป

การผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปเป็นขั้นตอนสุดท้ายของอุตสาหกรรมสิ่งทอ ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมและขั้นตอนต่าง ๆ หลายขั้นตอน ซึ่งพอจะแบ่งออกได้ดังนี้<sup>๑</sup>

1. **ขั้นเตรียมการ (Pre - Assembly)** ประกอบด้วยกิจกรรม 4 อย่าง คือ การออกแบบ การปรับขนาดหรือการขยายแบบ การวางแบบผ้า และการตัดผ้า ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้คือ ทำการออกแบบเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่ต้องการ โดยจะมีการกำหนดขนาดเสื้อผ้า (Size) ใช้อัตราส่วนเฉลี่ยและจัดเป็นกลุ่ม เช่น กลุ่มขนาดเล็ก กลุ่มขนาดกลาง และกลุ่มขนาดใหญ่ โดยบางประเทศจะใช้อักษร S M L XL หรือเป็นเบอร์ 8 10 12 14 เป็นต้น ผู้ออกแบบจะนำแบบ (Pattern) ที่ถูกค้าส่งมาให้มาทำการวาดแบบลงบนกระดาษแข็ง แล้วนำแบบที่วาดมาจัดวางลงบนผ้า คือ การวางแบบผ้า (Marker) โดยให้เหลือผ้า้น้อยที่สุด แล้วนำมาทำการตัด (Cutting) โดยนำผ้าผืนแต่งสำเร็จมาปูบนโต๊ะตัดตั้งแต่ 50 - 200 ชิ้น ทั้งนี้แล้วแต่จำนวนเสื้อผ้าที่ต้องการตัด จากนั้นก็จะนำ Marker ที่เตรียมไว้มาวางบนผ้า แล้วตัดตามแบบที่วาดไว้

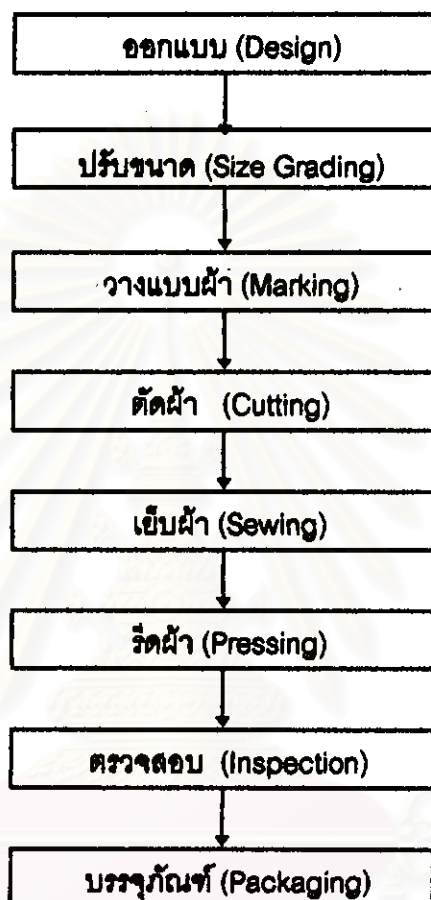
2. **ขั้นประกอบ (Assembly)** เป็นขั้นตอนการนำผ้าที่ตัดไว้ในขั้นที่ 1 แต่ละชิ้นมาเย็บ (Sewing) ต่อกันเป็นผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป การดำเนินงานจะประกอบด้วยขั้นตอนตั้งแต่ 10 ขั้น ถึง 100 ขั้น ซึ่งการดำเนินการจะแยกกันในแต่ละงานโดยเฉพาะ ขั้นตอนนี้ถือเป็นแกนหลักสำคัญของกระบวนการผลิต

3. **การตกแต่งสำเร็จ (Finishing)** เป็นขั้นตอนการนำเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากขั้นที่ 2 มาทำการตัดขี้ด้าย รีด ตรวจสอบ ทับ และทำการบรรจุ แล้วเก็บไว้ในคลังสินค้า กระบวนการนี้ค่อนข้างซับซ้อน การดำเนินงานจะทำให้ลักษณะคู่ขนานกันไปกับขั้นตอนที่ 1 และ 2 ตั้งแต่การออกแบบ การสั่งซื้อวัตถุดิบ การผลิต และการตรวจสอบ เป็นต้น

อุตสาหกรรมผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปมีการใช้แรงงานเป็นจำนวนมาก แต่ในปัจจุบันมีการนำเครื่องจักรอัตโนมัติมาช่วยทำงานด้วย โดยใช้ คอมพิวเตอร์ช่วยออกแบบ (Computer - Aided Design : CAD) ในการช่วยออกแบบ ปรับขนาด และวางแบบผ้า ซึ่งเป็นขั้นเตรียมการ (Pre - Assembly) นอกจากนั้นบางโรงงานยังอาจมีการใช้ คอมพิวเตอร์ช่วยผลิต (Computer -

<sup>๑</sup> สำนักบริหารวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, รายงานการศึกษาเรื่อง สู่ทางการลงทุนอุตสาหกรรมต่อเนื่องกับอุตสาหกรรมสิ่งทอ, (กุมภาพันธ์ 2538), หน้า 66

รูปที่ 3.5 : กระบวนการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป



ที่มา : คณะวิชาการอุตสาหกรรมสิ่งทอ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพ



Aided Manufacturing : CAM) และ คอมพิวเตอร์ควบคุมการตัด (Computer - Controlled Cutter) ร่วมกับ CAD ด้วย

### 3.3 การผลิตและการบริโภคเส้นค้าสิ่งทอในประเทศไทย

#### 3.3.1 การผลิต

ผลิตภัณฑ์สิ่งทอของประเทศไทยโดยรวมในช่วงปี พ.ศ. 2538 ที่ผ่านมามีการผลิตได้มากขึ้นกว่าปีก่อน ๆ ดังแสดงในตารางที่ 3.1 ปริมาณการผลิตเส้นใยของประเทศไทยเพิ่มขึ้นจาก 503,800 ตัน เป็น 546,500 ตัน หรือคิดเป็นอัตราการเติบโตร้อยละ 8.5 เมื่อทำการพิจารณาแยกเป็นใยฝ้ายและใยประดิษฐ์ พบว่าใยฝ้ายมีอัตราการเติบโตที่ผันผวนตลอดในช่วง 4 - 5 ปีที่ผ่านมา กล่าวคือ มีปริมาณการผลิตที่ลดลงอย่างเห็นได้ชัดในช่วงระหว่างปี 2535 - 2537 คือลดลงจาก 43,000 ตัน เหลือ 20,500 ตัน และ 6,500 ตันในปี 2536 และ 2537 ตามลำดับ จากนั้นปริมาณการผลิตใยฝ้ายก็ได้เพิ่มสูงขึ้นถึงร้อยละ 300 ในปีถัดมา ด้วยปริมาณการผลิตที่เพิ่มสูงขึ้นเป็น 26,000 ตันในปี 2538 ส่วนทางด้านใยประดิษฐ์ก็มีอัตราการเติบโตที่เพิ่มขึ้นตลอดในช่วงปี 2535 - 2538 แต่เป็นการเพิ่มขึ้นในอัตราส่วนที่ลดลง กล่าวคือเพิ่มขึ้นร้อยละ 28.4 ในปี 2534 และเพิ่มขึ้นร้อยละ 18.7 17.0 14.1 และ 4.7 ในปี 2535 - 2538 ตามลำดับ โดยปริมาณการผลิตในปีที่ผ่านมาประเทศไทยสามารถผลิตเส้นใยประดิษฐ์ได้ 520,500 ตัน

เมื่อพิจารณาถึงประเภทของใยประดิษฐ์ที่ทำการผลิตได้พบว่าเส้นใยประดิษฐ์ที่มีปริมาณการผลิตมากที่สุดคือ โพลีเอสเตอร์ชนิดใยสั้น (Polyester Staple Fiber) (ตารางที่ 3.2) มีการผลิตเป็นจำนวน 201,500 ตันในปี 2538 ส่วนใยประดิษฐ์ประเภทอื่น ๆ ที่มีปริมาณการผลิตเป็นจำนวนมากรองลงมาคือ Polyester Pre - oriented Yam และ เรยอนชนิดใยสั้น (Rayon Staple Fiber) ตามลำดับ ในขณะที่ Nylon Pre - oriented Yam เป็นเส้นใยประดิษฐ์ที่มีปริมาณการผลิตน้อยที่สุด กล่าวคือมีปริมาณการผลิตเพียง 14,000 ตันเท่านั้น

ในการผลิตเส้นใยประดิษฐ์ต้องอาศัยวัตถุดิบจากต่างประเทศเป็นหลัก โดยในช่วงปี 2534 - 2538 ไทยนำเข้าวัตถุดิบในการผลิตเส้นใยประดิษฐ์จากต่างประเทศเพิ่มขึ้นทุกปี กล่าวคือเพิ่มขึ้นจาก 7,822.8 ล้านบาทในปี 2534 เป็น 8,365.3 ล้านบาท 9,920.0 ล้านบาท 12,094.7 ล้านบาท และ 20,298.0 ล้านบาทในปีถัดมาตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.1 : ปริมาณการผลิตสีทอและเครื่องนุ่งห่ม ปี 2534 - 2538

	2534	2535	2536	2537	2538
เส้นใย (พันตัน)	347.1	415.6	456.3	503.8	548.5
	(26.7)	(19.7)	(9.8)	(10.4)	(8.5)
เส้นใยฝ้าย	33.3	43.0	20.5	6.5	26.0
	(12.5)	(29.1)	(-52.3)	(-68.3)	(300.0)
เส้นใยประสิทธิ์	313.8	372.6	435.8	497.3	520.5
	(26.4)	(18.7)	(17.0)	(14.1)	(4.7)
Staple Fiber	216.4	234.1	267.3	271.8	280.3
	(25.7)	(8.2)	(9.9)	(5.6)	(3.1)
Filament Yarn	97.4	138.5	178.5	225.5	240.4
	(34.7)	(42.2)	(28.9)	(26.3)	(8.5)
เส้นด้าย (พันตัน)	649.4	754.2	757.3	754.4	779.3
	(29.3)	(16.1)	(0.4)	(-0.4)	(3.3)
เส้นด้ายฝ้าย	344.1	375.4	338.3	280.0	305.9
	(26.1)	(9.1)	(-9.9)	(-17.2)	(9.2)
เส้นด้ายประสิทธิ์	305.3	378.8	419.0	474.4	473.4
	(33.1)	(24.1)	(10.6)	(13.2)	(-0.2)
ผ้า (ล้านตารางหลา)*	5,746.4	6,311.8	6,246.5	591.2	667.5
	(23.5)	(9.8)	(-1.0)	-	(16.3)
ผ้าทอ	4,034.7	4,430.7	4,399.5	377.2	454.0
	(20.1)	(9.8)	(-1.0)	-	(20.4)
ผ้าทอจากฝ้าย	2,008.8	2,178.9	1,949.4	133.5	186.6
	(24.6)	(8.5)	(-10.5)	-	(39.7)
ผ้าทอจากใยประสิทธิ์	2,025.9	2,251.8	2,450.1	243.7	267.5
	(15.9)	(11.2)	(9.8)	-	(9.8)
ผ้าดัก	1,711.7	1,881.1	1,849.0	214.0	233.5
	(32.8)	(9.9)	(-1.7)	-	(9.1)
เนื้อผ้าสำเร็จรูป (ล้านชิ้น)**	2,005.4	2,141.9	2,256.4	456.9	459.3
	(23.6)	(6.8)	(5.3)	-	(0.5)
เนื้อผ้าสำเร็จรูปชนิดทอ	1,125.7	1,189.3	1,246.0	267.6	265.5
	(20.0)	(5.6)	(4.8)	-	(-0.7)
เนื้อผ้าสำเร็จรูปชนิดดัก	879.7	952.6	1,010.4	189.3	173.8
	(28.4)	(8.3)	(6.1)	-	(2.7)

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บแสดงถึงอัตราการเจริญเติบโต (ร้อยละ)

\* : ตั้งแต่ปี 2537 หน่วยของผ้าได้เปลี่ยนจากล้านตารางหลา เป็น พันตัน

\*\* : ตั้งแต่ปี 2537 หน่วยของเนื้อผ้าสำเร็จรูปได้เปลี่ยนจากล้านชิ้น เป็น พันตัน

ที่มา : หน่วยปฏิบัติการพิเศษสิ่งทอ กองอุตสาหกรรมสิ่งทอ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

**ตารางที่ 3.2 : ปริมาณการผลิตและการบริโภคเส้นใยประดิษฐ์ ปี 2534 - 2538**

	2534	2535	2536	2537	2538p
<b>ปริมาณการผลิต (พันตัน)</b>					
Polyester Staple Fiber	147.4	457.5	179.5	194.8	201.5
Polyester Filament Yarn	29.2	43.9	66.4	75.2	75.4
Polyester Pre-oriented Yarn	45.9	55.4	78.2	98.6	114.6
Nylon Filament Yarn	15.4	32.9	25.4	39.1	36.2
Nylon Pre-oriented Yarn	6.9	6.3	8.5	12.6	14.0
Acrylic Staple Fiber	14.0	16.8	18.0	17.0	20.0
Rayon Staple Fiber	22.0	59.8	59.8	60.0	58.8
<b>ปริมาณการผลิตรวม</b>	<b>313.8</b>	<b>372.6</b>	<b>435.8</b>	<b>497.3</b>	<b>520.5</b>
<b>อัตราการเจริญเติบโต (ร้อยละ)</b>	<b>28.4</b>	<b>18.7</b>	<b>17.0</b>	<b>14.1</b>	<b>4.7</b>

**หมายเหตุ :** p หมายถึงตัวเลขเบื้องต้น

**ที่มา :** หน่วยปฏิบัติการพิเศษสิ่งทอ กองอุตสาหกรรมสิ่งทอ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

สถาบันวิทยบริการ  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2.3 : การนำวัตถุดิบในอุตสาหกรรมปิโตรเคมี ปี 2534 - 2538

วัตถุดิบ	2534		2535		2536		2537		2538	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
Ethylene Glycol (1,000 ลิตร)	80,318.0 (28.6)	1,143.2 (55.6)	98,382.7 (22.5)	1,103.5 (-3.5)	138,062.5 (38.3)	1,458.8 (32.2)	154,801.0 (13.6)	1,738.0 (19.0)	188,363.3 (7.5)	2,865.7 (88.2)
Terephthalic Acid (ตัน)	163,378.8 (23.0)	2,482.4 (8.2)	213,648.1 (30.8)	3,438.5 (37.9)	288,248.2 (35.4)	4,728.8 (37.5)	308,448.2 (5.9)	5,987.8 (28.5)	353,958.3 (15.5)	10,058.3 (88.6)
Dimethyl Terephthalate (ตัน)	52,431.0 (83.6)	838.7 (59.9)	41,521.0 (-20.8)	511.0 (-45.4)	48,783.0 (12.7)	638.3 (24.9)	53,430.5 (14.2)	877.4 (37.5)	67,848.7 (27.6)	1,783.2 (103.2)
Acrylonitrile (ตัน)	13,809.7 (-21.1)	240.9 (-11.4)	20,739.3 (50.2)	352.0 (48.1)	20,474.1 (-1.3)	341.5 (-3.0)	28,158.0 (42.4)	513.9 (50.5)	38,669.8 (38.1)	1,308.4 (154.2)
Caprolactum (ตัน)	33,358.4 (21.8)	1,680.7 (35.3)	40,528.4 (21.5)	1,698.0 (0.9)	45,724.8 (12.8)	1,801.2 (-5.8)	57,388.2 (25.5)	1,777.9 (11.0)	55,485.1 (-3.5)	2,482.0 (38.8)
Dissolving Pulp (ตัน)	62,275.9 (24.7)	1,328.9 (1.5)	59,573.2 (-4.3)	1,286.3 (-4.7)	61,594.8 (3.4)	1,153.4 (-8.9)	60,632.6 (-1.5)	1,221.7 (5.9)	63,570.1 (4.6)	1,781.4 (45.8)
รวม		7822.8 (20.5)		8,385.3 (8.9)		9,920.0 (18.6)		12,094.7 (21.9)		20,298.0 (87.8)

มูลค่า : ล้านบาท

หมายเหตุ : ค่าลบในวงเล็บแสดงถึงค่าการหักลบ (ค่าลบ)  
 ที่มา : หน่วยปฏิบัติการปิโตรเคมี กรมอุตสาหกรรมพื้นฐาน กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ

สำหรับวัตถุดิบที่มีการนำเข้าเป็นมูลค่าสูงสุดคือเทอร์พาทิกเอซิด ซึ่งใช้ในการผลิตเส้นใยโพลีเอสเตอร์ มีการนำเข้าเป็นจำนวน 353,959.3 ตัน หรือคิดเป็นมูลค่า 10,059.3 ล้านบาทในปี 2538 รองลงมาคือ เอธิลีน ไกลคอล และ คาโปรแลคตัม ตามลำดับ

ทางการผลิตด้ายในประเทศไทยในปี 2538 ก็มีการผลิตเพิ่มขึ้นจากปี 2537 เช่นกัน ด้ายใยฝ้ายมีการผลิตได้ 305,900 ตัน เพิ่มจากการผลิตในปี 2537 ที่ผลิตได้ 280,000 ตัน คิดเป็นร้อยละ 9.2 ในขณะที่ด้ายใยประดิษฐ์มีการผลิตลดลงจากปีที่ผ่านมาคิดเป็นร้อยละ 0.2 คือผลิตลดลงจาก 474,400 ตัน ในปี 2537 เป็น 473,400 ตันในปีถัดมา

การผลิตผ้าผืนในประเทศไทยปี 2538 มีการผลิตเพิ่มขึ้นเป็น 687,500 ตัน คิดเป็นร้อยละ 16.3 ของปริมาณการผลิตที่ผลิตได้ในปี 2537 โดยปริมาณการผลิตผ้าทอในปี 2538 จำนวน 454,000 ตัน เป็นผ้าทอจากฝ้ายจำนวน 186,500 ตัน และผ้าทอจากใยประดิษฐ์ 267,500 ตัน ในขณะที่ผ้าดกที่มีการผลิตมีจำนวน 233,500 ตัน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าร้อยละ 9.1 เมื่อพิจารณาถึงช่วงปีก่อนหน้านั้นพบว่าปริมาณการผลิตผ้าผืนในประเทศไทยก็มีการผลิตเพิ่มขึ้นเช่นกัน แต่เป็นการเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดน้อยถอยลง กล่าวคือในปี 2534 - 2535 ปริมาณการผลิตผ้าผืนได้เพิ่มขึ้นจาก 5,746.4 ล้านตารางหลา เป็น 6,311.8 ล้านตารางหลา<sup>7</sup> และในปีถัดมาปริมาณการผลิตก็ได้ลดลงเหลือ 6,248.5 ล้านตารางหลา ลดลงคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 1.0

ทางการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในปี 2538 มีการผลิตได้ 459,300 ตัน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 0.5 โดยแบ่งเป็นการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากผ้าทอจำนวน 285,500 ตัน ลดลงจากปีก่อนหน้าร้อยละ 0.7 และเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากผ้าดกจำนวน 173,800 ตัน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าร้อยละ 2.7 โดยในช่วง 3 - 4 ปีก่อนหน้านั้นการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปโดยรวมมีการเพิ่มขึ้นมาตลอด แต่เป็นการเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลง กล่าวคือ เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 23.6 6.8 และ 5.3 ในช่วงปี 2534 - 2536 ตามลำดับ และเมื่อทำการพิจารณาแยกเป็นเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่ผลิตจากผ้าทอและผ้าดกพบว่า มีการเพิ่มขึ้นในอัตราส่วนที่ลดลงมาโดยตลอดเช่นกัน

---

<sup>7</sup>ตั้งแต่ปี 2537 ได้มีการเปลี่ยนหน่วยวัดของปริมาณการผลิตผ้าผืนจาก ล้านตารางหลา เป็น พันตัน และเปลี่ยนหน่วยวัดปริมาณการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปจาก ล้านชิ้น เป็น พันตัน เช่นกัน

จากตารางที่ 3.1 เห็นได้ว่าอัตราการเติบโตของการผลิตเนื้อผ้าสำเร็จรูปมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นในอัตราส่วนที่ลดลงมาโดยตลอด เช่นเดียวกับการผลิตเส้นใยโดยเฉพาะการผลิตเส้นใยประดิษฐ์ในช่วงระหว่างปี 2534 - 2538 ที่เพิ่มขึ้นในสัดส่วนร้อยละ 28.4 18.7 17.0 14.1 และ 4.7 ตามลำดับ

### 3.3.2 การบริโภค

เมื่อพิจารณาทางด้านการบริโภคสินค้าสิ่งทอของประเทศไทยในช่วงปี 2534 - 2538 พบว่า การบริโภคเส้นใยในประเทศมีการเติบโตที่ลดลงเรื่อย ๆ แม้จะมีการบริโภคเพิ่มขึ้นในปี 2538 ก็ตาม ปริมาณการบริโภคเส้นใยในประเทศปี 2534 มีจำนวน 708,900 ตัน แบ่งเป็นเส้นใยฝ้าย 382,800 ตัน และใยประดิษฐ์ 326,100 ตัน จากตารางที่ 3.4 แสดงให้เห็นว่าปริมาณการบริโภคเส้นใยประดิษฐ์เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ขณะที่การบริโภคใยฝ้ายมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นและลดลงในช่วงปี 2534 - 2538 ในปี พ.ศ. 2538 การบริโภคเส้นใยโดยรวมมีปริมาณ 784,700 ตัน โดยแบ่งเป็นการบริโภคใยฝ้าย 340,000 ตัน และ ใยประดิษฐ์ 444,700 ตัน

ทางด้านการบริโภคด้ายในปี พ.ศ. 2538 พบว่ามีจำนวน 691,700 ตัน เป็นด้ายที่ผลิตจากใยฝ้ายจำนวน 285,800 ตัน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าร้อยละ 7.8 ซึ่งการเพิ่มขึ้นของการบริโภคด้ายจากใยฝ้ายในปี 2538 นี้มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากปีก่อน ในขณะที่ช่วงปี 2535 - 2537 การบริโภคด้ายฝ้ายมีแนวโน้มลดลงมาตลอด ทางด้านการบริโภคด้ายจากใยประดิษฐ์พบว่าภายในช่วงระยะเวลา 3 - 4 ปีนับตั้งแต่ปี 2534 เป็นต้นมา ปริมาณการบริโภคด้ายจากใยประดิษฐ์มีการเพิ่มขึ้นในสัดส่วนที่ลดลงมาตลอด โดยในปี 2537 ปริมาณการบริโภคด้ายใยประดิษฐ์มีจำนวน 372,400 ตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2536 ร้อยละ 3.2 แต่ในปีถัดมา การบริโภคด้ายชนิดนี้ก็ได้รับการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.0 หรือมีปริมาณการบริโภคเป็นจำนวน 405,900 ตัน เป็นการเพิ่มขึ้นในอัตราที่เพิ่มขึ้นนับตั้งแต่ปี 2534 เป็นต้นมา

การบริโภคผ้าผืนโดยรวมในปี 2538 เพิ่มขึ้นจากปี 2537 คิดเป็นร้อยละ 6.3 กล่าวคือ เพิ่มขึ้นจาก 617,500 ตัน เป็น 656,200 ตัน และเมื่อแยกพิจารณาเป็นการบริโภคผ้าทอและผ้าดก พบว่าการบริโภคผ้าทั้ง 2 ประเภทก็มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเช่นกัน

ตารางที่ 3.4 : ปริมาณการผลิตสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มระหว่าง ปี 2534 - 2538

	2534	2535	2536	2537	2538
เส้นใย (พันตัน)	708.9	785.1	776.0	742.8	784.7
	(26.5)	(10.7)	(-1.2)	(-4.3)	(5.6)
เส้นใยฝ้าย	382.8	417.6	378.3	311.5	340.0
	(26.1)	(9.1)	(-9.9)	(-17.2)	(9.1)
เส้นใยประติงฟู	326.1	367.5	399.7	431.3	444.7
	(27.0)	(12.7)	(8.8)	(7.9)	(3.1)
Staple Fiber	212.7	245.8	246.0	264.6	238.6
	(32.4)	(16.6)	(0.1)	(3.6)	(-6.3)
Filament Yarn	113.4	121.7	153.7	176.7	208.1
	(18.0)	(7.3)	(28.3)	(15.0)	(16.6)
เส้นด้าย (พันตัน)	642.5	705.5	688.4	637.6	691.7
	(24.4)	(9.8)	(-2.4)	(-7.4)	(8.5)
เส้นด้ายฝ้าย	338.6	368.7	327.6	265.2	285.8
	(28.7)	(8.3)	(-10.7)	(-19.0)	(7.8)
เส้นด้ายประติงฟู	303.9	338.8	360.8	372.4	405.9
	(20.0)	(11.5)	(8.5)	(3.2)	(9.0)
ผ้า (ล้านตารางเมตร)*	5,540.2	5,989.8	6,051.7	617.5	656.2
	(22.8)	(8.1)	(1.0)	-	(8.3)
ผ้าทอ	3,737.3	4,004.9	4,070.7	388.7	407.9
	(20.2)	(7.2)	(1.6)	-	(4.9)
ผ้าทอจากฝ้าย	1,902.3	1,948.3	1,763.5	165.5	188.5
	(27.2)	(2.4)	(-9.5)	-	(8.4)
ผ้าทอจากใยประติงฟู	1,835.0	2,056.6	2,307.2	233.2	239.4
	((13.6)	(12.1)	(12.2)	-	(2.7)
ผ้าดัด	1,802.9	1,985.0	1,981.0	228.8	248.3
	(28.8)	(10.1)	(-0.2)	-	(8.5)
เนื้อผ้าสำเร็จรูป (ล้านชิ้น)**	1,043.8	1,263.4	1,257.2	247.8	274.8
	(21.7)	(21.0)	(-0.5)	-	(10.9)
เนื้อผ้าสำเร็จรูปชนิดทอ	598.7	724.9	652.4	162.5	184.5
	(11.4)	(21.1)	(-10.0)	-	(21.0)
เนื้อผ้าสำเร็จรูปชนิดดัด	445.1	538.5	604.8	95.3	90.3
	(39.1)	(21.0)	(12.3)	-	(-6.2)

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บแสดงถึงอัตราการเจริญเติบโต (ร้อยละ)

\*: ตั้งแต่ปี 2537 หน่วยของผ้าได้เปลี่ยนจากล้านตารางเมตร เป็น พันตัน

\*\*: ตั้งแต่ปี 2537 หน่วยของเนื้อผ้าสำเร็จรูปได้เปลี่ยนจากล้านชิ้น เป็น พันตัน

ที่มา: หน่วยปฏิบัติการพิเศษสิ่งทอ กองอุตสาหกรรมสิ่งทอ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

ทางด้านการบริโภคเสื้อผ้าสำเร็จรูปพบว่า การบริโภคเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่ผลิตจากผ้าทอมีการเพิ่มขึ้นในช่วงปี 2537 และ 2538 คิดเป็นร้อยละ 21.0 โดยบริโภคเพิ่มขึ้นจาก 152,500 ตัน เป็น 184,500 ตัน ในขณะที่เสื้อผ้าสำเร็จรูปที่ผลิตจากผ้าดกมีการบริโภคลดลงจาก 95,300 ตัน ในปี 2537 เหลือ 90,300 ตันในปี 2538 คิดเป็นร้อยละ 5.2 เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วปริมาณการบริโภคเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มในปี 2538 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 10.9 หรือเพิ่มขึ้นจาก 247,800 ตัน ในปี 2537 เป็น 274,800 ตัน ในปี 2538 ในช่วงก่อนหน้าปี 2537 นั้น พบว่าปริมาณการบริโภคเสื้อผ้าสำเร็จรูปมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นในสัดส่วนที่ลดลงโดยตลอด กล่าวคือ ในปี 2534 มีการบริโภคเพิ่มจากปี 2533 คิดเป็นร้อยละ 21.7 และเพิ่มขึ้นอีกร้อยละ 21.0 ในปี 2535 ในปีถัดมาปริมาณการบริโภคเสื้อผ้าสำเร็จรูปก็ได้ลดลงจาก 1,263.4 ล้านชิ้น เหลือ 1,257.2 ล้านชิ้น คิดเป็นการลดลงร้อยละ 0.5

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างการบริโภคเส้นใยประดิษฐ์และเสื้อผ้าสำเร็จรูปพบว่า การบริโภคเส้นใยประดิษฐ์มีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นตลอด แต่เป็นการเพิ่มขึ้นในสัดส่วนที่ลดลง ในขณะที่การบริโภคเสื้อผ้าสำเร็จรูปมีการเพิ่มขึ้นในสัดส่วนที่ลดลงระหว่างปี 2534 - 2536 และมีการบริโภคลดลงในที่สุด แต่หลังจากนั้นในปี 2538 พบว่า การบริโภคเสื้อผ้าสำเร็จรูปมีการเพิ่มขึ้นอีกครั้งจาก 247,800 ตัน เป็น 274,800 ตัน หรือคิดเป็นร้อยละ 10.9

### 3.3.3 จำนวนโรงงาน

จำนวนโรงงานของอุตสาหกรรมสิ่งทอในประเทศไทยในช่วงเวลา 4 - 5 ปีที่ผ่านมา มีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นมาโดยตลอด โดยปี 2538 มีจำนวนโรงงานทั้งหมด 5,096 โรง ดังแสดงในตารางที่ 3.5 แบ่งเป็นโรงงานอุตสาหกรรมเส้นใยประดิษฐ์ 16 โรง โรงงานปั่นด้าย 149 โรง โรงงานทอผ้า 741 โรง โรงงานดักผ้า 743 โรง โรงงานฟอกย้อมและพิมพ์ผ้า 441 โรง<sup>๑</sup> และโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป 3,006 โรง<sup>๒</sup>

ในปี 2538 สัดส่วนของจำนวนโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปต่อจำนวนโรงงานในอุตสาหกรรมสิ่งทอทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 59.0 ซึ่งเป็นสัดส่วนที่สูงที่สุดเมื่อเทียบกับจำนวนโรงงาน

<sup>๑</sup>โรงงานฟอกย้อมและพิมพ์ผ้าในที่นี้ไม่รวมถึงโรงงานปั่นด้าย ทอผ้า และดักผ้า ที่ทำการฟอกย้อมและพิมพ์ผ้าอยู่ภายในโรงงานด้วย

<sup>๒</sup>โรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในที่นี้ไม่นับรวมโรงงานที่มีจักรเย็บผ้าน้อยกว่า 20 หลั



ตารางที่ 3.5 : จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอ ปี 2534 - 2538

อุตสาหกรรม	2534		2535		2536		2537		2538	
		ร้อยละ		ร้อยละ		ร้อยละ		ร้อยละ		ร้อยละ
โรงงานเส้นใยประดิษฐ์	11	0.3	13	0.3	16	0.4	16	0.3	16	0.3
	(22.2)		(18.2)		(23.1)		(0.0)		(0.0)	
โรงงานปั่นด้าย	115	3.2	126	3.2	131	3.0	141	2.9	149	2.9
	(19.8)		(3.7)		(6.3)		(3.0)		(1.6)	
โรงงานทอผ้า	642	17.7	666	16.9	708	16.0	729	15.2	741	14.5
	(18.0)		(3.7)		(6.3)		(3.0)		(1.6)	
โรงงานดักผ้า	580	15.4	589	14.9	648	14.6	692	14.4	743	14.6
	(13.4)		(5.2)		(10.0)		(6.6)		(7.4)	
โรงงานทอผ้าและพิมพ์ผ้า	271	7.5	343	8.7	395	8.9	426	8.9	441	8.7
	(11.5)		(26.6)		(15.2)		(7.8)		(3.5)	
โรงงานเสื้อผ้าสำเร็จรูป	2,029	55.9	2,211	56.0	2,530	57.1	2,787	58.2	3,006	59.0
	(13.0)		(9.0)		(14.4)		(10.2)		(7.9)	
จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอ	3,626	100.0	3,948	100.0	4,428	100.0	4,791	100.0	5,096	100.0
ร้อยละ	(14.0)		(8.8)		(12.2)		(8.2)		(6.4)	

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บแสดงอัตราการเจริญเติบโต (ร้อยละ)

: จำนวนโรงงานทอผ้าและพิมพ์ผ้าในที่นี้ ไม่รวม โรงงานปั่นด้าย ทอผ้า และดักผ้าจำนวนประมาณ 150 โรงที่มีแผนทอผ้าและพิมพ์ผ้าด้วย

: จำนวนโรงงานเสื้อผ้าสำเร็จรูปในที่นี้ ไม่รวมโรงงานที่มีจักรเย็บผ้าน้อยกว่า 20 มด

ที่มา : หน่วยงานปฏิบัติการพิเศษสิ่งทอ กองอุตสาหกรรมสิ่งทอ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

ผลิตสิ่งทออื่น ๆ ในปีเดียวกัน ในทางตรงกันข้าม โรงงานผลิตเส้นใยประดิษฐ์ในประเทศไทยมีจำนวน 16 โรง เทียบเป็นสัดส่วนต่อจำนวนโรงงานทั้งหมดในอุตสาหกรรมสิ่งทอเท่ากับร้อยละ 0.3 เป็นสัดส่วนน้อยที่สุด ขณะที่ สัดส่วนของโรงงานปั่นด้าย โรงงานทอผ้า โรงงานดักผ้า และโรงงานฟอกย้อมและพิมพ์ผ้า เท่ากับ 2.9 14.5 14.6 และ 8.7 ตามลำดับ

### 3.3.4 การจ้างงาน

ในปี 2538 จำนวนการจ้างงานรวมของประเทศไทยมีทั้งหมด 29,055,200 คน (ตารางที่ 3.6) ลดลงจากปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 9.5 โดยการจ้างงานในภาคอุตสาหกรรมการผลิตมีจำนวน 4,839,500 คน คิดเป็นสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 16.7 ของการจ้างงานรวมทั้งหมด เพิ่มขึ้นจากปี 2537 ร้อยละ 25.7 ทั้งนี้การจ้างงานในสาขาสิ่งทอมีจำนวน 1,143,900 คน หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 3.9 ของการจ้างงานรวม และคิดเป็นร้อยละ 23.6 ของการจ้างงานในภาคการผลิต โดยมีการเพิ่มขึ้นจากปี 2537 คิดเป็นร้อยละ 1.9 ซึ่งการเพิ่มขึ้นนี้มีแนวโน้มที่จะเพิ่มในอัตราส่วนที่ลดลงโดยตลอดนับตั้งแต่ปี 2534 เป็นต้นมา โดยเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.4 3.2 2.8 2.0 และ 1.9 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาย่อยลงไปถึงการจ้างงานในอุตสาหกรรมสิ่งทอ พบว่าในปี 2538 มีการจ้างงานเท่ากับ 266,900 คน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 2.6 ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 0.9 ของการจ้างงานรวมทั้งหมดของประเทศ หรือคิดเป็นร้อยละ 5.5 ของภาคอุตสาหกรรมการผลิต และคิดเป็นร้อยละ 23.3 ของสาขาสิ่งทอ สำหรับอัตราการการเติบโตของการจ้างงานในอุตสาหกรรมสิ่งทอในช่วงปี 2534 - 2538 มีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลงและค่อย ๆ คงที่ในช่วงปี 2537 - 2538

ทางด้านการจ้างงานในอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปมีการเพิ่มสูงขึ้นโดยตลอด แต่เป็นการเพิ่มขึ้นในสัดส่วนที่ไม่สูงมากนัก กล่าวคือ ในช่วงปี 2538 มีการจ้างงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.7 จากปีก่อนหน้า โดยมีการจ้างงานทั้งหมด 877,000 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 76.7 ของการจ้างงานในสาขาสิ่งทอ นอกจากนั้น เมื่อพิจารณาเทียบกับการจ้างงานในภาคการผลิตพบว่า การจ้างงานในอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปคิดเป็นสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 18.1 หรือคิดเป็นร้อยละ 3.0 เมื่อเทียบกับการจ้างงานรวมของทั้งประเทศ

ตารางที่ 3.8 : จำนวนการจ้างงานในสาขาอุตสาหกรรมสิ่งทอ

หน่วย : พันคน

	2534	2535	2536	2537	2538p
จำนวนการจ้างงานรวม	32,028.0	32,384.0	32,151.8	32,095.1	29,055.2
อัตราการเจริญเติบโต (ร้อยละ)	3.8	1.1	-0.7	-0.2	-9.5
การจ้างงานในภาคการผลิต	3,216.0	3,600.0	3,961.1	3,851.1	4,839.5
อัตราการเจริญเติบโต (ร้อยละ)	2.6	11.9	10.0	-2.8	25.7
สัดส่วนต่อการจ้างงานรวม (ร้อยละ)	10.0	11.1	12.3	12.0	16.7
การจ้างงานในสาขาสิ่งทอ	1,037.9	1,070.6	1,100.1	1,122.6	1,143.9
อัตราการเจริญเติบโต (ร้อยละ)	6.4	3.2	2.8	2.0	1.9
สัดส่วนต่อการจ้างงานรวม (ร้อยละ)	3.2	3.3	3.4	3.5	3.9
สัดส่วนต่อการจ้างงานในภาคการผลิต (ร้อยละ)	32.3	29.7	27.8	29.2	23.6
การจ้างงานในอุตสาหกรรมสิ่งทอ	224.5	243.3	253.6	260.1	266.9
อัตราการเจริญเติบโต (ร้อยละ)	9.4	8.4	4.2	2.6	2.6
สัดส่วนต่อการจ้างงานรวม (ร้อยละ)	0.7	0.8	0.8	0.8	0.9
สัดส่วนต่อการจ้างงานในภาคการผลิต (ร้อยละ)	7.0	6.8	6.4	6.8	5.5
สัดส่วนต่อการจ้างงานในสาขาสิ่งทอ (ร้อยละ)	21.6	22.7	23.1	23.2	23.3
สัดส่วนการจ้างงานในอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป	813.4	827.3	846.5	862.5	877.0
อัตราการเจริญเติบโต (ร้อยละ)	5.7	1.7	2.3	1.9	1.7
สัดส่วนต่อการจ้างงานรวม (ร้อยละ)	2.5	2.6	2.6	2.7	3.0
สัดส่วนต่อการจ้างงานในภาคการผลิต (ร้อยละ)	25.3	23.0	21.4	22.4	18.1
สัดส่วนต่อการจ้างงานในสาขาสิ่งทอ (ร้อยละ)	78.4	77.3	76.9	76.8	76.7

หมายเหตุ : p หมายถึง ตัวเลขเบื้องต้น

ที่มา : หน่วยปฏิบัติการพิเศษสิ่งทอ ของอุตสาหกรรมสิ่งทอ กรมส่งเสริมการค้าส่งออก

เมื่อพิจารณาถึงจำนวนคนงานในโรงงานของแต่ละอุตสาหกรรมย่อย ๆ คือ อุตสาหกรรมเส้นใยประดิษฐ์ ปั่นด้าย ทอผ้า ถักผ้า ฟอกย้อมและพิมพ์ผ้า และเสื้อผ้าสำเร็จรูป พบว่าในปี 2538 จำนวนแรงงานในอุตสาหกรรมสิ่งทอมีจำนวน 1,143,890 คน โดยอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปมีจำนวนคนงานมากที่สุด กล่าวคือมีจำนวน 877,040 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 76.7 ของจำนวนคนงานในอุตสาหกรรมสิ่งทอทั้งหมด ดังแสดงในตารางที่ 3.7 รองลงมาคือ อุตสาหกรรมการถักผ้า ทอผ้า ปั่นด้าย และฟอกย้อมและพิมพ์ผ้า ตามลำดับ ส่วนอุตสาหกรรมเส้นใยประดิษฐ์มีจำนวนคนงานในโรงงานทั้งสิ้น 16,500 คน หรือคิดเป็นสัดส่วนเพียงร้อยละ 1.4 เท่านั้น

จำนวนคนงานในโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นมาตลอด แต่เป็นการเพิ่มในสัดส่วนที่ลดลง ในปี 2534 มีจำนวนคนงานในโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 6.4 และเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.2 2.8 2.0 และ 1.9 ในปีถัดมาตามลำดับ นอกจากนั้นแล้ว เมื่อพิจารณาแยกแต่ละรายอุตสาหกรรมย่อย ๆ ยังพบว่า อัตราการขยายตัวของจำนวนคนงานของแต่ละรายอุตสาหกรรมก็มีอัตราที่ค่อนข้างคงที่ตลอดในช่วง 4 - 5 ปีที่ผ่านมาเช่นกัน

### 3.3.5 จำนวนเครื่องจักรในโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอ

ช่วงปี 2534 - 2538 จำนวนเครื่องจักรที่ใช้ทำการผลิตในอุตสาหกรรมสิ่งทอโดยรวมมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลงกว่าในอดีต จากตารางที่ 3.8 จำนวนเครื่องทอผ้าในอุตสาหกรรมทอผ้า จำนวนเครื่องถักผ้า และจำนวนจักรเย็บผ้าในปี 2538 มีอัตราการเพิ่มขึ้นในสัดส่วนที่น้อย กล่าวคือคิดเป็นร้อยละ 0.1 1.0 และ 1.0 ตามลำดับ ในขณะที่อุตสาหกรรมปั่นด้ายมีการติดตั้งเครื่องปั่นด้ายเพิ่มขึ้นจากปี 2537 คิดเป็นร้อยละ 5.5 ในปี 2538 และเมื่อพิจารณาถึงจำนวนเครื่องจักรในโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอจากตารางแล้ว พบว่าในปี 2538 อุตสาหกรรมปั่นด้ายมีจำนวนเครื่องจักรมากที่สุด คือ 4,034,478 เครื่อง รองลงมาได้แก่ อุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป อุตสาหกรรมทอผ้า และถักผ้า โดยมีจำนวนเครื่องจักรในแต่ละอุตสาหกรรมเท่ากับ 779,396 เครื่อง 135,316 เครื่อง และ 116,813 เครื่องตามลำดับ

ตารางที่ 3.7 : จำนวนคนงานในอุตสาหกรรมสิ่งทอประเภทต่าง ๆ ระหว่างปี 2534 - 2538

หน่วย : พันคน

อุตสาหกรรม	2534		2535		2536		2537		2538p	
		ร้อยละ		ร้อยละ		ร้อยละ		ร้อยละ		ร้อยละ
เส้นใยประดิษฐ์	14,310	1.4	15,400	1.4	18,500	1.5	18,500	1.5	18,500	1.4
	(15.6)		(7.6)		(3.9)		(3.1)		(0.0)	
เส้นด้าย	57,220	5.5	60,730	5.7	61,330	5.6	62,460	5.6	65,060	5.7
	(12.1)		(6.1)		(1.0)		(1.9)		(4.1)	
ทอผ้า	58,700	5.6	61,990	5.8	64,320	5.8	65,280	5.8	65,590	5.7
	(10.3)		(5.8)		(3.6)		(1.5)		(0.5)	
ทอผ้า	53,110	5.1	59,200	5.5	62,700	5.7	64,800	5.8	67,640	5.9
	(7.3)		(11.5)		(5.9)		(3.3)		(4.7)	
ทอผ้าไหมและไหมสีฟ้า	41,180	4.0	45,980	4.3	49,310	4.6	51,020	4.5	51,870	4.5
	(5.3)		(11.7)		(7.3)		(3.5)		(1.7)	
เสื้อผ้าสำเร็จรูป	813,410	78.4	827,330	77.3	846,470	78.9	862,500	78.8	877,040	76.7
	(5.7)		(1.7)		(2.3)		(1.9)		(1.7)	
รวม	1,037,910	100.0	1,070,630	100.0	1,100,110	100.0	1,122,660	100.0	1,143,690	100.0
	(6.4)		(3.2)		(2.8)		(2.4)		(1.9)	

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บแสดงถึงอัตราการเจริญเติบโต (ร้อยละ)

p หมายถึง ตัวเลขเบื้องต้น

ที่มา : หน่วยปฏิบัติการพิเศษสิ่งทอ กองอุตสาหกรรมสิ่งทอ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

สถาบันวิทยบริการ  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.8 : จำนวนเครื่องจักรในอุตสาหกรรมสิ่งทอประเภทต่าง ๆ

	2534	2535	2536	2537	2538p
<b>อุตสาหกรรมปั่นด้าย</b>					
จำนวนเครื่องปั่นด้าย	3,363,216	3,594,806	3,677,766	3,824,966	4,034,478
อัตราการเจริญเติบโต (ร้อยละ)	16.4	6.9	2.3	4.0	5.5
<b>อุตสาหกรรมทอผ้า</b>					
จำนวนเครื่องทอผ้า	124,315	129,283	133,773	135,176	135,316
อัตราการเจริญเติบโต (ร้อยละ)	7.3	4.0	3.5	1.0	0.1
<b>อุตสาหกรรมดักผ้า</b>					
จำนวนเครื่องดักผ้า	107,028	111,243	114,398	115,673	116,813
อัตราการเจริญเติบโต (ร้อยละ)	18.1	3.9	2.8	1.1	1.0
<b>อุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป</b>					
จำนวนจักรเย็บผ้า	732,799	745,343	764,229	771,495	779,396
อัตราการเจริญเติบโต (ร้อยละ)	15.2	1.7	2.5	1.0	1.0

หมายเหตุ : p หมายถึง ตัวเลขเบื้องต้น

ที่มา : หน่วยปฏิบัติการพิเศษสิ่งทอ กองอุตสาหกรรมสิ่งทอ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

### 3.4 การค้าสิ่งทอของประเทศไทย

#### 3.4.1 การส่งออก

ประเทศไทยมีการค้าผลิตภัณฑ์สิ่งทอกับต่างประเทศในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งเส้นใย ผลิตภัณฑ์ด้าย ผ้าฝ้าย เคหะสิ่งทอ<sup>10</sup> และเสื้อผ้าสำเร็จรูป โดยการส่งออกผลิตภัณฑ์สิ่งทอรวมในปี 2538 ที่ผ่านมามีมูลค่า 162,932.2 ล้านบาท ดังแสดงในตารางที่ 3.9 แบ่งเป็นการส่งออกเส้นใย 6,378.4 ล้านบาท ในจำนวนนี้ส่วนใหญ่เป็นการส่งออกไปประเทศจีน ซึ่งมีมูลค่าการส่งออกถึง 4,957.4 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนเกือบเท่าตัว ที่เหลือเป็นการส่งออกไปฝ้าย ขนสัตว์ และใยพืช โดยปริมาณการส่งออกเส้นใยทั้งสิ้นเท่ากับ 124,454.3 ตัน แบ่งเป็นปริมาณการส่งออกไปประเทศจีนเท่ากับ 109,325.5 ตัน ใยฝ้าย 205.2 ตัน ขนสัตว์ 6,834.1 ตัน และใยพืช 8,089.5 ตัน

ทางการส่งออกเส้นด้ายในปี 2538 มีปริมาณการส่งออกรวมทั้งสิ้น 164,945.3 ตัน คิดเป็นมูลค่าทั้งสิ้น 12,775.0 ล้านบาท ส่วนใหญ่เป็นการส่งออกไปประเทศจีนเป็นหลัก โดยมีมูลค่าการส่งออกเท่ากับ 8,440.8 ล้านบาท สำหรับการส่งออกผลิตภัณฑ์ด้ายประเภทต่าง ๆ โดยรวมในปี 2538 มีปริมาณและมูลค่าที่ลดลงกว่าปีที่ผ่านมา

การส่งออกผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายในปี 2538 มีปริมาณการส่งออกและมูลค่าเพิ่มมากขึ้น กล่าวคือ ในปี 2537 ปริมาณการส่งออกผ้าฝ้ายทั้งหมดเท่ากับ 121,123.1 ตัน คิดเป็นมูลค่า 19,435.3 ล้านบาท โดยปีต่อมาปริมาณการส่งออกผ้าฝ้ายเพิ่มขึ้นเป็น 129,195.2 ตัน คิดเป็นมูลค่า 23,525.4 ล้านบาท มูลค่าและปริมาณการส่งออกส่วนใหญ่มาจากผลิตภัณฑ์ผ้าจากใยประเทศจีน คิดเป็นมูลค่า 15,582.6 ล้านบาท รองลงมาคือผ้าฝ้าย คิดเป็นมูลค่า 6,680.9 ล้านบาท

<sup>10</sup>อุตสาหกรรมเคหะสิ่งทอ (Home and Household Textile Industry) แบ่งได้เป็น 6 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. พรม (Carpets)
2. ผ้าผ่าน (Curtains)
3. ผ้าห่ม (Blankets)
4. ผ้าใช้ในห้องนอน (Bed Linen) ประกอบด้วย ผ้าปูที่นอน ปลอกหมอน และผ้าคลุมเตียง
5. ผ้าใช้บนโต๊ะอาหาร (Table Linen) ประกอบด้วยผ้าปูโต๊ะ ผ้าเช็ดมือ และผ้ารองจาน เป็นต้น
6. ผ้าใช้ในห้องน้ำและผ้าขนหนู (Toilet and Kitchen Linen)

ตารางที่ 3.2 : การส่งออกสินค้าเกษตรมูลค่ารวมปี 2534 - 2538

มูลค่า : ล้านบาท

ชนิดสินค้า	2534		2535		2536		2537		2538p	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
มันไธ (ตัน)	71,715.8	2,698.6	70,928.8	2,663.2	81,244.7	2,817.1	97,218.7	3,922.8	124,454.3	6,378.4
ไธขาว	365.6	43.9	452.7	41.4	433.9	9.8	668.8	25.6	205.2	14.4
ไธประดิมบุรี	52,366.8	2,180.3	52,308.9	1,916.0	80,121.9	1,999.2	76,512.7	2,711.9	109,325.5	4,957.4
ธนาบัตร	4,008.8	368.4	3,868.5	620.9	5,325.4	706.0	7,245.6	1,069.8	6,634.1	1,342.1
ไธสี	14,978.5	106.0	14,298.7	104.9	16,363.5	102.1	12,891.7	95.3	8,089.5	64.5
มันสำปะ (ตัน)	114,080.2	6,401.0	107,693.0	6,825.9	131,929.1	7,672.7	193,562.7	11,705.6	164,945.3	12,775.0
สำปะขาว	18,700.2	1,746.7	18,097.1	1,616.8	21,202.2	1,618.4	24,050.7	1,946.8	30,480.1	3,252.2
สำปะประดิมบุรี	38,533.7	3,400.3	48,352.6	4,074.6	72,147.9	4,920.3	128,219.3	6,750.9	112,207.1	8,440.8
โชน	306.4	287.2	420.2	338.6	528.6	309.5	601.0	281.2	430.6	244.4
สำปะจากธนาบัตร	100.0	211.1	191.7	44.6	180.9	38.7	141.8	26.8	1,354.1	465.8
สำปะจากสี	56,418.9	945.7	40,631.4	751.3	37,769.5	685.8	40,649.9	696.9	20,493.4	371.8
มัน (สินค้าทางการค้า)	-	16,405.8	-	17,347.8	-	18,171.8	121,123.1	19,435.3	129,195.2	23,525.4
มันขาว	289.0	4,160.9	322.0	4,629.7	332.0	6,080.4	36,622.4	5,760.2	36,202.7	6,680.9
มันประดิมบุรี	671.4	10,627.9	616.6	11,648.7	734.2	12,203.1	77,226.7	12,617.0	66,776.4	15,582.6
มันดำ (ตัน)	563.7	111.4	1,385.6	249.0	1,980.9	320.6	3,481.3	543.1	4,380.9	751.3
มันโชน	1.6	421.2	1.6	479.1	2.1	427.6	206.1	434.5	184.5	404.3
มันธนาบัตร	0.03	4.5	0.02	1.2	0.3	16.6	8.8	3.6	78.3	34.8
มันจากสี (ตัน)	427.7	79.9	1,651.8	140.1	1,182.0	141.1	1,378.8	76.9	1,574.4	71.5
หน่อไม้เทศ	-	2,772.7	-	2,637.9	-	2,957.7	-	3,084.7	-	3,211.3
เมล็ดข้าวเจ้ารูป (ล้านตัน)	971.7	67,690.8	893.0	69,386.7	1,019.6	91,647.9	210,027.9	103,762.2	186,105.2	104,943.2
เมล็ดขาว	636.2	56,637.6	477.7	59,466.5	612.4	59,133.0	136,466.9	71,630.8	101,627.4	63,579.7
เมล็ดดำ	435.5	31,653.2	415.3	32,919.2	407.2	32,414.9	74,681.0	32,221.4	84,477.8	41,363.5
ปริมาณการส่งออกทั้งหมด	-	114,968.9	-	119,081.2	-	123,087.0	-	141,680.8	-	150,833.3
สิ่งของอื่น ๆ	-	6,363.5	-	7,706.4	-	8,412.0	-	10,178.0	-	12,098.9
รวม	-	121,332.4	-	126,787.6	-	131,479.0	-	152,058.8	-	162,932.2

หมายเหตุ : p หมายถึง ค่าประมาณ

\* : ตั้งแต่ปี 2537 หน่อไม้เทศได้เปลี่ยนจากสินค้าทางการค้า เป็น สินค้า

\*\* : ตั้งแต่ปี 2537 หน่อไม้เทศเมล็ดข้าวเจ้ารูปได้เปลี่ยนจากสินค้าอื่น เป็น สินค้า

ที่มา : หน่วยงานปฏิบัติการหน่อไม้เทศ กองอุตสาหกรรมหน่อไม้เทศ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม



ผลิตภัณฑ์เส้นผ้าสำเร็จรูปของประเทศไทยมีปริมาณการส่งออกลดลงในช่วงปี 2537 - 2538 โดยลดลงจาก 210,027.9 ตัน เหลือ 186,105.2 ตัน ทั้งนี้เป็นที่น่าสังเกตว่าแม้ปริมาณการส่งออกจะลดลงแต่มูลค่าการส่งออกกลับเพิ่มขึ้น โดยเพิ่มขึ้นจาก 103,752.2 ล้านบาท ในปี 2537 เป็น 104,943.2 ล้านบาท ในปี 2538 ทั้งนี้อาจเป็นผลเนื่องมาจากผู้ผลิตได้หันมาปรับปรุงคุณภาพของสินค้าให้สูงขึ้น และมีการเปลี่ยนแปลงกลุ่มเป้าหมายเป็นลูกค้าตั้งแต่ระดับกลางขึ้นไป<sup>11</sup> สำหรับอุตสาหกรรมเส้นผ้าสำเร็จรูปส่วนใหญ่ที่ทำการส่งออกคือ เส้นผ้าสำเร็จรูปที่ผลิตจากผ้าทอ โดยในปี 2538 มีปริมาณการส่งออกเท่ากับ 101,627.4 ตัน หรือคิดเป็นมูลค่าการส่งออกเท่ากับ 63,579.7 ล้านบาท รองลงมาคือเส้นผ้าสำเร็จรูปชนิดผ้าถัก มีปริมาณการส่งออก 84,477.8 ตัน คิดเป็นมูลค่าการส่งออก 41,363.5 ล้านบาท ในปีเดียวกัน

ทางด้านตลาดส่งออกสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของประเทศไทยในปี 2538 ที่ผ่านมา ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นตลาดขนาดใหญ่ที่สุด โดยการส่งออกผลิตภัณฑ์สิ่งทอไปยังอเมริกาคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 21.19 ของตลาดการส่งออกทั้งหมด หรือคิดเป็นมูลค่าการส่งออก 31,960.2 ล้านบาท รองลงมาได้แก่ สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ และญี่ปุ่น ซึ่งมีสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 8.89 และ 8.88 ตามลำดับ

จากตารางที่ 3.10 เห็นได้ว่าในช่วงปี 2536 - 2537 ประเทศญี่ปุ่นเคยเป็นตลาดส่งออกผลิตภัณฑ์สิ่งทอของไทยในอันดับที่ 2 ในปัจจุบันได้มีการส่งออกไปยังประเทศสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์มากกว่าญี่ปุ่น แต่มูลค่าการส่งออกไปยัง 2 ประเทศนี้ก็ไม่ได้แตกต่างกันมากนัก กล่าวคือ ส่งออกไปยังประเทศสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์คิดเป็นมูลค่า 13,407.9 ล้านบาท ในขณะที่ส่งออกไปญี่ปุ่น 13,398.2 ล้านบาท

สำหรับตลาดส่งออกที่มีสัดส่วนเพิ่มมากขึ้นในช่วงปี 2536 - 2538 ได้แก่ อินเดีย ซึ่งมีมูลค่า 151.5 ล้านบาทในปี 2536 ภายหลังได้เพิ่มเป็น 540.5 ล้านบาท และ 1,353.4 ล้านบาท ในปี 2537 และ 2538 หรือคิดเป็นสัดส่วนเท่ากับ 0.12 0.38 และ 0.90 ตามลำดับ นอกจากนี้ อินเดียแล้ว ตลาดของฮ่องกงและจีนก็มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นเช่นกัน

<sup>11</sup>บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย, ภาวะธุรกิจอุตสาหกรรมปี 2538 และแนวโน้มในอนาคต, (2539), หน้า 65

ตารางที่ 3.10 : การส่งออกสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มแยกตามรายประเทศ

ประเทศ	มูลค่า (ล้านบาท)			สัดส่วน (ร้อยละ)		
	2536	2537	2538	2536	2537	2538
สหรัฐอเมริกา	27,331.5	29,917.7	31,960.2	22.21	21.09	21.19
สหรัฐอเมริกาเหนือ	5,099.6	5,903.1	13,407.9	4.14	4.16	8.89
ญี่ปุ่น	10,034.5	11,871.9	13,398.2	8.15	8.37	8.88
ซาอุดีอาระเบีย	5,781.6	5,835.2	7,986.1	4.70	4.11	5.29
ฮ่องกง	3,406.6	4,719.4	6,607.2	2.77	3.33	4.38
เยอรมัน	7,725.1	6,539.2	6,057.3	6.28	4.61	4.02
สิงคโปร์	5,093.4	7,822.4	5,459.7	4.14	5.51	3.62
สหราชอาณาจักร	4,543.2	4,588.9	5,176.3	3.69	3.23	3.43
ฝรั่งเศส	4,902.4	4,649.0	4,560.0	3.98	3.28	3.02
โปแลนด์	7,281.7	7,678.8	4,477.5	5.92	5.41	2.97
เบลเยียม	2,215.9	2,562.7	2,971.2	1.80	1.81	1.97
จีน	983.4	1,643.3	2,736.0	0.80	1.16	1.81
เนเธอร์แลนด์	2,163.2	2,271.4	2,402.4	1.76	1.60	1.59
แคนาดา	1,944.5	2,165.1	2,356.3	1.58	1.53	1.56
อิตาลี	2,317.4	2,020.4	2,049.0	1.88	1.42	1.36
ไต้หวัน	1,399.8	2,172.3	1,875.6	1.14	1.53	1.24
รัสเซีย	2,322.9	3,462.7	1,763.7	1.89	2.44	1.17
ออสเตรเลีย	1,465.9	1,834.8	1,693.7	1.19	1.29	1.12
ปานามา	2,396.0	2,331.9	1,592.2	1.95	1.64	1.06
อินเดีย	151.5	540.5	1,353.4	0.12	0.38	0.90
ประเทศอื่น ๆ	24,506.9	31,349.5	30,949.4	19.91	22.10	20.52
รวม	123,067.0	141,880.6	150,833.3	100.00	100.00	100.00

ที่มา : หน่วยปฏิบัติการพิเศษสิ่งทอ กองอุตสาหกรรมสิ่งทอ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

ในทางตรงกันข้าม ตลาดที่ประเทศไทยมีการส่งออกผลิตภัณฑ์สิ่งทอลดลงคือ ประเทศโปแลนด์ โดยมีสัดส่วนการส่งออกต่อการส่งออกรวมทั้งหมดเท่ากับร้อยละ 5.92 ในปี 2536 และลดลงเป็น 5.41 และ 2.97 ในปี 2537 และ 2538 ตามลำดับ โดยมูลค่าการส่งออกลดลงจาก 7,678.8 ล้านบาทในปี 2537 เหลือ 4,477.5 ล้านบาทในปีถัดมา

ทางการส่งออกเส้นใยประดิษฐ์ของประเทศไทย พบว่าตลาดส่งออกขนาดใหญ่คือประเทศจีน โดยมีสัดส่วนการส่งออกผลิตภัณฑ์เส้นใยประดิษฐ์เท่ากับร้อยละ 23.94 เมื่อเทียบกับมูลค่าการส่งออกใยประดิษฐ์ทั้งหมดในปี 2538 รองลงมาคือฮ่องกง และอินเดีย ตามลำดับ โดยมีมูลค่าการส่งออกใยประดิษฐ์รวมเท่ากับ 4,957.4 ล้านบาท ในจำนวนนี้เป็น การส่งออกไปยังจีนเท่ากับ 1,186.7 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจาก 864.7 ล้านบาทในปี 2537 ดังแสดงในตารางที่ 3.11

สำหรับตลาดส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่สำคัญของไทยคือประเทศสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และสหราชอาณาจักรตามลำดับ จากตารางที่ 3.12 เห็นได้ว่าสัดส่วนของการส่งออกไปยังประเทศทั้ง 3 ในปี 2538 คือ 26.58 9.94 และ 9.76 ตามลำดับ โดยมีมูลค่าการส่งออกเท่ากับ 27,895.5 ล้านบาท 10,436.0 ล้านบาท และ 10,238.4 ล้านบาท การส่งออกไปยังตลาดประเทศสหรัฐอเมริกาและสหราชอาณาจักรมีการขยายตัวสูงขึ้นอย่างมาก โดยเพิ่มขึ้นจากเดิมที่มีสัดส่วนร้อยละ 3.71 ในปี 2537 เป็น 9.76 ในปี 2538 ส่วนตลาดที่มีสัดส่วนลดลงในช่วงเวลาเดียวกันได้แก่ โปแลนด์ โดยลดลงจากร้อยละ 7.05 เหลือเพียงร้อยละ 4.12 ของสัดส่วนตลาดส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปทั้งหมด

#### 3.4.2 การนำเข้า

ทางการนำเข้าผลิตภัณฑ์สิ่งทอของประเทศไทยในช่วงปี 2534 - 2538 พบว่ามูลค่าการนำเข้ารวมมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้น โดยในปี 2538 มีการนำเข้าผลิตภัณฑ์สิ่งทอประเภทต่าง ๆ เป็นมูลค่ารวม 60,406.1 ล้านบาท ดังแสดงในตารางที่ 3.13 ซึ่งผลิตภัณฑ์สิ่งทอที่มีมูลค่าการนำเข้าสูงที่สุดคือ ผ้าผืน ซึ่งมีมูลค่าการนำเข้า 22,492.6 ล้านบาท ส่วนใหญ่เป็นผ้าที่ผลิตจากเส้นใยประดิษฐ์

ตารางที่ 3.11 : การส่งออกเงินโดยพันธบัตรแยกตามรายประเทศ

ประเทศ	มูลค่า (ล้านบาท)			สัดส่วน (ร้อยละ)		
	2536	2537	2538	2536	2537	2538
จีน	419.2	864.7	1,186.7	20.97	31.89	23.94
ฮ่องกง	162.3	391.5	1,009.0	8.12	14.44	20.35
อินเดีย	98.3	319.6	749.8	4.92	11.79	15.12
ปากีสถาน	306.0	228.1	449.9	15.31	8.41	9.08
อินโดนีเซีย	212.3	114.4	306.2	10.62	4.22	6.18
เม็กซิโก	191.1	186.2	196.8	9.56	6.87	3.97
สหราชอาณาจักร	53.5	57.1	124.0	2.68	2.11	2.50
เกาหลีใต้	37.0	52.8	112.9	1.85	195.00	2.28
สหรัฐอเมริกา	166.4	107.1	108.8	8.32	3.95	2.19
ฟิลิปปินส์	64.3	66.5	78.9	3.22	2.45	1.59
มาเลเซีย	25.3	33.0	62.4	1.27	1.22	1.26
เวียดนาม	6.7	67.6	61.2	0.34	2.49	1.23
แคนาดา	56.1	44.7	58.5	2.81	1.65	1.18
ออสเตรเลีย	63.6	49.3	58.1	3.18	1.82	1.17
ไต้หวัน	24.7	23.1	43.5	1.24	0.85	0.88
สิงคโปร์	2.5	4.8	43.1	13.00	0.18	0.87
อิตาลี	1.3	0.1	29.5	0.07	0.00	0.60
เยอรมัน	0.9	8.6	26.9	0.05	0.32	0.54
เบลเยียม	5.5	1.3	25.9	0.28	0.05	0.52
ญี่ปุ่น	33.2	10.6	23.0	3.45	2.98	4.08
ประเทศอื่น ๆ	69.0	80.8	202.3	3.45	2.98	4.08
รวม	1,999.2	2,711.9	4,957.4	100.00	100.00	100.00

ที่มา : หน่วยปฏิบัติการพิเศษสิงทอ กองอุตสาหกรรมสิงทอ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

ตารางที่ 3.12 : การส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปแยกตามรายประเทศ

ประเทศ	มูลค่า (ล้านบาท)			สัดส่วน (ร้อยละ)		
	2536	2537	2538	2536	2537	2538
สหรัฐอเมริกา	22,767.6	25,338.2	27,895.5	24.87	24.42	26.58
ญี่ปุ่น	8,126.7	9,193.7	10,436.0	8.88	8.86	9.94
สหรัฐอเมริกาเหนืออเมริกา	2,870.6	3,849.8	10,238.4	3.14	3.71	9.76
ซาอุดีอาระเบีย	4,842.1	5,185.4	6,979.6	5.29	5.00	6.65
เยอรมัน	6,571.2	5,240.9	4,736.3	7.18	5.05	4.51
โปแลนด์	7,156.7	7,319.1	4,326.4	7.82	7.05	4.12
ฝรั่งเศส	4,263.9	3,914.3	3,625.1	4.66	3.77	3.45
สิงคโปร์	2,350.0	5,829.4	3,562.9	2.57	5.62	3.40
สหราชอาณาจักร	3,240.1	2,961.8	2,811.4	3.54	2.85	2.68
แคนาดา	1,313.8	1,479.4	1,630.6	1.44	1.43	1.55
รัสเซีย	2,285.9	3,382.1	1,628.2	2.50	3.26	1.55
เนเธอร์แลนด์	1,509.0	1,548.6	1,560.9	1.65	1.49	1.49
เบลเยียม	1,006.2	962.1	1,483.1	1.10	0.93	1.41
ปานามา	2,248.0	2,211.2	1,415.9	2.46	2.13	1.35
คูเวต	646.2	914.9	1,201.1	0.71	0.88	1.14
อียิปต์	645.8	992.6	1,178.5	0.71	0.96	1.12
ฮ่องกง	1,166.5	930.3	1,016.4	1.27	0.90	0.97
อิตาลี	1,585.0	1,065.6	958.5	1.73	1.03	0.91
สวีตเซอร์แลนด์	1,061.6	968.4	892.2	1.16	0.93	0.85
สเปน	901.7	768.1	884.3	0.98	0.74	0.84
ประเทศอื่น ๆ	14,989.3	19,696.3	18,481.9	16.37	18.98	15.71
รวม	91,547.9	103,752.2	104,943.2	100.00	100.00	100.00

ที่มา : หน่วยปฏิบัติการพิเศษสิ่งทอ กองอุตสาหกรรมสิ่งทอ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

ตารางที่ 3.13 : การดำเนินงานของภาคบริการปี 2534 - 2538

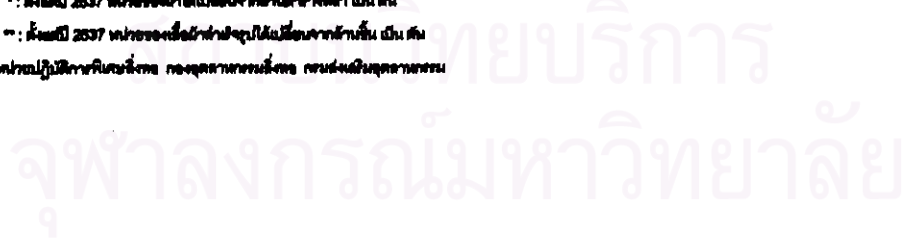
ชนิดบริการ/หน่วย	2534		2535		2536		2537		2538	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
เดินรถ (คัน)	441,639.8	18,433.3	527,848.2	17,817.7	262,761.8	14,886.0	387,828.8	17,223.0	380,788.2	20,844.8
- เดินรถ	346,804.8	16,633.3	414,280.7	13,801.2	276,637.2	11,180.0	321,708.3	13,811.1	328,857.3	18,478.1
- เดินรถรับจ้าง	92,234.9	2,004.2	93,516.8	3,008.3	48,428.3	2,806.8	67,183.7	2,342.2	43,888.0	2,714.3
- รถโดยสาร	5,834.8	808.8	5,037.3	871.4	6,863.3	717.8	8,128.8	1,043.8	9,488.8	1,831.4
- รถรับจ้าง	8,184.8	88.8	46,142.4	338.8	30,385.0	181.8	608.7	28.2	735.3	18.8
เดินรถ (คัน)	48,128.8	4,812.4	40,782.0	6,000.1	41,288.8	4,748.3	48,828.1	5,284.3	71,871.7	8,732.8
- เดินรถรับจ้าง	13,178.8	1,143.3	9,441.8	873.4	10,508.7	1,084.8	9,308.2	1,038.2	10,388.4	1,273.8
- เดินรถรับจ้างรับจ้าง	27,814.4	2,842.3	28,346.8	2,820.0	27,887.8	3,883.2	35,084.0	3,880.1	58,183.2	4,788.7
- รถรับจ้าง	418.4	400.2	448.8	382.8	230.8	184.8	410.8	288.2	488.0	318.0
- รถรับจ้างรถโดยสาร	2,878.4	272.1	1,887.8	418.4	1,288.2	388.7	1,287.7	328.8	1,088.7	288.0
- รถรับจ้างรถรับจ้าง	2,033.8	184.8	2,870.8	288.8	1,277.2	108.3	881.8	88.8	777.4	82.3
รถ (จำนวนรถบรรทุก)*	-	14,882.1	-	18,883.8	-	20,787.8	108,387.8	21,231.0	88,888.4	22,482.8
- รถรับจ้าง	182.8	4,110.3	141.4	4,801.0	148.1	4,703.8	20,807.8	4,883.8	18,332.3	4,481.8
- รถรับจ้างรับจ้าง	380.8	7,236.0	423.3	9,483.2	891.3	10,732.8	88,744.8	10,484.3	88,713.8	11,483.4
- รถรับจ้าง (คัน)	13,880.4	3,170.7	18,748.2	4,017.0	18,818.1	4,427.0	18,328.0	4,888.3	18,173.7	8,332.1
- รถรับจ้าง	0.1	13.0	0.1	21.7	0.1	22.8	38.4	30.8	38.8	81.0
- รถรับจ้างรถ	2.0	238.8	23.8	814.4	4.4	872.8	888.8	888.1	1,481.3	874.3
- รถรับจ้างรถรับจ้าง (คัน)	783.3	224.8	708.2	288.2	811.1	328.8	1,483.4	881.8	883.0	320.0
รถรับจ้าง	-	181.2	-	147.3	-	188.7	-	221.4	-	284.8
เดินรถรับจ้าง (คันรับจ้าง)	10.1	220.0	14.8	348.3	20.4	418.3	1,018.8	820.8	1,883.0	842.3
- เดินรถรับจ้าง	8.2	181.1	12.3	218.1	18.8	287.0	438.3	377.8	888.1	884.8
- เดินรถรับจ้าง	0.8	88.8	1.2	132.2	1.8	182.3	880.3	243.4	1,027.8	377.8
ปริมาณการนำเข้าสิ่งของ	-	38,748.0	-	41,873.8	-	40,714.8	-	44,880.8	-	81,288.8
สิ่งอื่น ๆ	-	8,432.3	-	7,778.4	-	8,282.8	-	8,230.2	-	8,138.2
รวม	-	48,181.3	-	48,780.3	-	48,887.4	-	82,780.8	-	80,408.1

หมายเหตุ : \* รถรับจ้างรับจ้าง

\* : ปี 2537 ทั่วประเทศไม่ได้นำเข้าจากต่างประเทศ เป็น ต้น

\*\* : ปี 2537 ทั่วประเทศไม่ได้นำเข้าจากต่างประเทศ เป็น ต้น

ที่มา : ฝ่ายปฏิบัติการขนส่งทางบก กองกลางกรมการขนส่งทางบก กรุงเทพมหานคร



นอกจากผ้าฝืนแล้วผลิตภัณฑ์สิ่งทอที่มีมูลค่าการนำเข้าสูงรองลงมาคือเส้นใย โดยมีมูลค่าการนำเข้า 20,844.6 ล้านบาท แบ่งเป็นการนำเข้าใยฝ้ายถึง 16,479.1 ล้านบาท ใยประดิษฐ์ 2,714.3 ล้านบาท และขนสัตว์ 1,631.4 ล้านบาท

ส่วนผลิตภัณฑ์สิ่งทอที่มีมูลค่าการนำเข้าสูงรองลงมาจากผ้าฝืนและเส้นใยคือ ด้ายชนิดต่าง ๆ โดยมีมูลค่าการนำเข้า 6,732.9 ล้านบาท รองลงมาคือเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่มีมูลค่าการนำเข้า 942.3 ล้านบาท และผลิตภัณฑ์เคหะสิ่งทอ ซึ่งมีมูลค่าการนำเข้า 254.5 ล้านบาท

ประเทศไทยมีการนำเข้าผลิตภัณฑ์สิ่งทอส่วนใหญ่จากประเทศไต้หวัน โดยในปี 2538 มูลค่าการนำเข้าสิ่งทอโดยรวมเท่ากับ 51,266.9 ล้านบาท เป็นการนำเข้าจากไต้หวัน 7,483.1 ล้านบาท โดยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 14.60 ของการนำเข้าทั้งหมด ดังตารางที่ 3.14 รองลงมาคือประเทศจีน และสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีมูลค่าการนำเข้าจาก 2 ประเทศนี้เท่ากับ 6,870.6 ล้านบาท และ 6,549.1 ล้านบาท ตามลำดับ

ในช่วงปี 2536 - 2537 ประเทศไทยมีการนำเข้าผลิตภัณฑ์สิ่งทอจากประเทศสหรัฐอเมริกาเพิ่มขึ้นจาก 2,581.5 ล้านบาท เป็น 6,549.1 ล้านบาท และในช่วงเวลาเดียวกันนี้มีการนำเข้าจากประเทศออสเตรเลียและอาร์เจนตินาเพิ่มขึ้นเช่นกัน โดยมีการนำเข้าจากประเทศอาร์เจนตินาเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจากที่มีการนำเข้าเพียง 0.01 ล้านบาทในปี 2536 เพิ่มเป็น 63.7 ล้านบาท และ 1,071.5 ล้านบาทในปี 2537 และ 2538 ตามลำดับ ในทางตรงกันข้ามประเทศไทยมีการนำเข้าผลิตภัณฑ์สิ่งทอจากประเทศเกาหลีใต้ ยองกง ปากีสถาน และ ภูฏาน ลดลงในช่วงเดียวกัน

การนำเข้าเส้นใยประดิษฐ์จากต่างประเทศในช่วงปี 2536 - 2538 ประเทศไทยนำเข้าจากประเทศญี่ปุ่น ไต้หวัน และสหรัฐอเมริกาเป็นหลัก โดยมีการนำเข้าเส้นใยประดิษฐ์จากประเทศดังกล่าวเท่ากับ 963.5 ล้านบาท 859.4 ล้านบาท และ 253.9 ล้านบาทตามลำดับ ดังตารางที่ 3.15 หรือเทียบเป็นสัดส่วนต่อการนำเข้าเส้นใยประดิษฐ์ทั้งหมดเท่ากับร้อยละ 35.5 31.66 และ 9.35 ในช่วงเวลานี้ประเทศไทยมีการนำเข้าจากประเทศญี่ปุ่นและจีนเพิ่มขึ้นทุกปี ในขณะที่มีการนำเข้าจากประเทศมาเลเซียและเยอรมนีลดลง

ตารางที่ 3.14 การนำเข้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มแยกตามรายประเทศ

ประเทศ	มูลค่า (ล้านบาท)			สัดส่วน (ร้อยละ)		
	2536	2537	2538	2536	2537	2538
ไต้หวัน	5,687.0	6,554.5	7,483.1	13.97	14.71	14.60
จีน	6,406.4	6,214.5	6,870.6	15.73	13.95	13.40
สหรัฐอเมริกา	2,581.5	4,303.1	6,549.1	6.34	9.66	12.77
ญี่ปุ่น	4,561.2	4,858.5	4,948.2	11.20	10.90	9.65
เกาหลีใต้	4,458.5	4,137.4	4,022.0	10.95	9.28	7.85
ออสเตรเลีย	1,105.4	1,836.5	2,325.2	2.71	4.12	4.54
ฮ่องกง	2,577.7	2,340.2	1,882.5	6.33	5.25	3.67
รัสเซีย	815.5	2,019.5	1,830.7	2.00	4.53	3.57
อินโดนีเซีย	729.0	1,035.4	1,532.2	1.79	2.32	2.99
มาลี	682.2	816.0	1,153.6	1.68	1.83	2.25
อาร์เจนตินา	0.0	63.7	1,071.5	0.00	0.14	2.09
ปากีสถาน	1,537.2	807.3	1,013.4	3.78	1.81	1.98
อิตาลี	666.1	715.3	974.6	1.64	1.61	1.90
ไควอร์ โคสต์	1,220.6	1,155.2	931.3	3.00	2.59	1.82
สหราชอาณาจักร	386.4	428.8	613.0	0.95	0.96	1.20
อินเดีย	1,822.6	760.4	586.8	4.48	1.71	1.14
ชูดาน	1,006.0	1,033.0	576.4	2.47	2.32	1.12
แทนซาเนีย	349.0	260.7	537.8	0.86	0.59	1.05
แคนาดา	156.6	171.7	518.5	0.38	0.39	1.01
เยอรมัน	484.0	509.6	487.8	1.19	1.14	0.95
ประเทศอื่น ๆ	3,482.2	4,539.3	5,358.6	8.55	10.19	10.45
รวม	40,714.9	44,506.6	51,266.9	100.00	100.00	100.00

ที่มา : หน่วยปฏิบัติการพิเศษสิ่งทอ กองอุตสาหกรรมสิ่งทอ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม



ตารางที่ 3.15 : การนำเข้าเส้นใยประดิษฐ์แยกตามต่างประเทศ

ประเทศ	มูลค่า (ล้านบาท)			สัดส่วน (ร้อยละ)		
	2536	2537	2538	2536	2537	2538
ญี่ปุ่น	703.5	763.5	963.5	28.05	32.60	35.50
ไต้หวัน	744.1	702.2	859.4	29.70	29.68	31.66
สหรัฐอเมริกา	218.9	152.6	253.9	8.74	6.52	9.35
แคนาดา	222.3	199.2	200.8	8.87	8.50	7.40
เกาหลีใต้	122.5	104.8	140.5	4.89	4.47	5.18
สหราชอาณาจักร	35.2	53.6	77.0	1.40	2.29	2.84
อิตาลี	101.3	82.1	68.0	4.04	3.51	2.51
มาเลเซีย	209.2	105.6	53.5	8.35	4.51	1.97
จีน	1.3	3.9	24.2	0.05	0.17	0.89
เยอรมัน	68.8	114.5	18.1	2.75	4.89	0.67
ประเทศอื่น ๆ	78.5	60.2	55.4	3.13	2.57	2.04
รวม	2,505.6	2,342.2	2,714.3	100.00	100.00	100.00

ที่มา : หน่วยปฏิบัติการพิเศษสิ่งทอ กองอุตสาหกรรมสิ่งทอ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

สถาบันวิทยบริการ  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

### 3.4.3 การค้าสิ่งทอของไทย

เมื่อพิจารณาถึงการนำเข้าและส่งออกผลิตภัณฑ์สิ่งทอแล้วพบว่า ประเทศไทยมีการได้ดุลการค้าสิ่งทอมาโดยตลอด ในปี 2538 ไทยได้ดุลการค้าสิ่งทอเป็นมูลค่า 99,566.4 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 2.3 ดังแสดงในตารางที่ 3.16 โดยผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าสำเร็จรูปมีการเกินดุลเป็นจำนวนมากที่สุด กล่าวคือในปี 2538 มีการเกินดุลถึง 104,000.9 ล้านบาท รองลงมาคือผ้า มีการเกินดุล 6,042.1 ล้านบาท เคหะสิ่งทอมีการเกินดุล 2,956.8 ล้านบาท และผ้าผืนมีการเกินดุล 1,032.8 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2537 ที่เคยขาดดุล 1,795.7 ล้านบาท คิดเป็นอัตราการเติบโตร้อยละ 157.5

ในขณะที่ผลิตภัณฑ์สิ่งทอแทบทุกประเภทจะได้ดุลเกือบทั้งสิ้น ผลิตภัณฑ์เส้นใยเป็นเพียงผลิตภัณฑ์เดียวที่มีการนำเข้ามากกว่ามูลค่าการส่งออกในช่วงเวลานั้น โดยประเทศไทยมีการขาดดุลการค้าเส้นใยในปี 2538 เป็นจำนวน 14,466.2 ล้านบาท ขาดดุลเพิ่มจากปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 8.8 เมื่อพิจารณาถึงดุลการค้าเส้นใยประติษฐ์พบว่า เดิมเส้นใยประติษฐ์มีการขาดดุลมาตลอด โดยในปี 2534 - 2536 การขาดดุลมีแนวโน้มลดลง แต่ในปีถัดมาไทยกลับมีการนำเข้าใยประติษฐ์เพิ่มมากกว่าการส่งออก ส่งผลให้ประเทศไทยขาดดุลการค้าผลิตภัณฑ์เส้นใยประติษฐ์มากขึ้นอีกครั้งในปี 2537 และ 2538

### 3.4.4 การค้าสิ่งทอโลก

ทางด้านการค้าสิ่งทอโลกช่วงก่อนปี 2537 ประเทศเยอรมนีเป็นประเทศที่มีการส่งออกผลิตภัณฑ์สิ่งทอเป็นมูลค่ามากที่สุด กล่าวคือในปี 2536 มีการส่งออกผลิตภัณฑ์สิ่งทอเป็นมูลค่าถึง 11,634 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ดังแสดงในตารางที่ 3.17) แต่ในปี 2537 ประเทศฮ่องกงได้มีการส่งออกผลิตภัณฑ์สิ่งทอมากขึ้น โดยมีมูลค่าสูงถึง 12,574 ล้านดอลลาร์สหรัฐซึ่งสูงกว่าประเทศเยอรมนีที่มีมูลค่าการส่งออกเท่ากับ 12,562 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปีเดียวกัน รองลงมาได้แก่ประเทศจีน และอิตาลีตามลำดับ โดยประเทศที่มีอัตราการเติบโตของมูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์สิ่งทอสูงสุดในปี 2537 คือ ประเทศตุรกี มีอัตราการเพิ่มขึ้นจากปี 2536 คิดเป็นร้อยละ 37.8 รองลงมาได้แก่ประเทศจีน และศรีลังกา ซึ่งมีอัตราการเติบโตร้อยละ 35.9 และ 29.1 โดยมูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์สิ่งทอของ 2 ประเทศนี้เท่ากับ 2,194 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และ 29.1 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ตามลำดับ

ตารางที่ 3.16 : คุณภาพค่าจ้างทอและเครื่องนุ่งห่ม ปี 2534 - 2538

หน่วย : ล้านบาท

ผลิตภัณฑ์	2534	2535	2536	2537	2538
<b>เส้นใย</b>					
ส่งออก	2,688.6	2,683.2	2,817.1	3,922.8	6,378.4
นำเข้า	18,433.3	17,817.7	14,695.0	17,223.0	20,844.8
ดุลการค้า	-15,734.7	-15,134.5	-11,777.9	-13,300.2	-14,466.2
อัตราการเจริญเติบโต (ร้อยละ)	18.8	-3.8	-22.2	12.9	8.8
<b>ผ้า</b>					
ส่งออก	6,401.0	6,825.9	7,672.7	11,705.6	12,776.0
นำเข้า	4,912.4	5,000.1	4,746.3	5,264.3	6,732.9
ดุลการค้า	1,488.6	1,825.8	2,826.4	6,441.3	6,042.1
อัตราการเจริญเติบโต (ร้อยละ)	-4,329.0	22.7	54.8	127.9	-6.2
<b>ผ้าผืน</b>					
ส่งออก	15,405.8	17,347.8	18,171.6	19,435.3	23,525.4
นำเข้า	14,992.1	18,663.5	20,787.8	21,231.0	22,492.6
ดุลการค้า	413.7	-1,315.7	-2,616.0	-1,795.7	1,032.8
อัตราการเจริญเติบโต (ร้อยละ)	0.2	-418.0	98.8	-31.4	157.5
<b>เครื่องนุ่งห่ม</b>					
ส่งออก	2,772.7	2,837.6	2,957.7	3,064.7	3,211.3
นำเข้า	191.2	147.3	168.7	221.4	254.5
ดุลการค้า	2,581.5	2,690.3	2,791.0	2,843.3	2,956.8
อัตราการเจริญเติบโต (ร้อยละ)	12.7	4.2	3.7	1.9	4.0
<b>เสื้อผ้าสำเร็จรูป</b>					
ส่งออก	87,690.8	89,386.7	91,547.9	103,752.2	104,943.2
นำเข้า	220.0	345.3	419.3	620.9	942.9
ดุลการค้า	87,470.8	89,041.4	91,128.6	103,131.3	104,000.9
อัตราการเจริญเติบโต (ร้อยละ)	31.7	1.8	2.3	13.2	0.9
<b>รวม</b>					
ส่งออก	114,988.9	119,081.2	123,067.6	141,880.8	150,833.3
นำเข้า	38,749.0	41,973.9	40,714.9	44,560.6	51,288.9
ดุลการค้า	76,219.9	77,107.3	82,352.1	97,320.0	99,566.4
อัตราการเจริญเติบโต (ร้อยละ)	38.4	1.2	6.8	18.2	2.3

ที่มา : หน่วยปฏิบัติการพิเศษเครื่องนุ่งห่ม ของอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม ส่งเสริมอุตสาหกรรม

ตารางที่ 3.17 : การส่งออกพืชของประเทศไทย ๗

มูลค่า : ล้านบาท/พันตัน

ประเภท	2533		2534		2535		2536		2537	
	มูลค่า	ร้อยละ*	มูลค่า	ร้อยละ*	มูลค่า	ร้อยละ*	มูลค่า	ร้อยละ*	มูลค่า	ร้อยละ*
ส้ม	8,213	8.4	97	19.0	10,979	12.4	11,212	2.1	12,674	12.1
เชอร์รี่	14,033	28.7	13,197	-6.0	13,867	8.0	11,634	-16.0	12,662	8.0
จีน	7,219	0.1	8,014	11.0	8,883	7.1	8,999	1.4	11,818	36.9
ลิควิด	9,492	20.4	9,398	-1.1	10,164	8.2	10,035	-1.2	10,861	8.2
ทานตะวัน	6,078	13.1	7,298	20.1	8,208	12.6	8,964	9.1	10,693	19.4
ไต้หวัน	6,128	12.6	7,361	20.0	7,668	3.0	8,177	8.0	10,200	24.7
เมล็ดธัญ - ฝักถั่วเหลือง	6,376	20.4	6,336	-0.6	6,467	1.9	6,221	-3.7	6,603	9.4
ญี่ปุ่น	6,669	6.9	6,624	-0.7	7,078	8.5	6,717	-6.1	6,780	0.9
สหรัฐอเมริกา	5,039	16.3	5,910	11.3	6,889	8.0	6,025	-2.3	6,592	9.4
ฝรั่งเศส	6,068	22.0	5,815	-4.0	6,254	7.5	5,428	-13.2	6,224	14.7
สหราชอาณาจักร	4,379	21.6	4,160	-5.2	4,314	4.0	3,800	-11.9	4,386	14.9
ปากีสถาน	2,663	32.0	3,200	20.2	3,690	12.2	3,507	-2.3	3,985	13.6
จีนใต้	2,180	12.0	2,630	16.1	2,932	16.9	2,917	-0.5	...	...
เยอรมนี	2,911	22.6	2,668	-8.5	2,961	2.9	2,478	-16.0	2,694	8.7
อินเดีย	1,241	49.9	1,766	41.4	2,637	61.7	2,637	-7.0	2,498	-5.3
ตุรกี	1,440	8.2	1,429	-0.8	1,619	13.3	1,592	-1.7	2,194	37.8
ออสเตรเลีย	2,667	20.8	2,270	-11.2	2,361	1.4	1,968	-14.9	2,110	7.8
อิตาลี	2,084	27.0	1,930	-7.4	2,060	6.2	1,789	-12.7	...	...
สเปน	1,497	30.1	1,523	1.7	1,639	7.8	1,620	-1.2	1,943	19.9
ไทย	928	16.3	1,128	21.3	1,266	12.4	1,366	7.8	1,690	16.6
สิงคโปร์	903	13.2	1,090	20.7	1,081	-0.8	1,227	13.6	1,414	16.2
ไต้หวัน	1,330	21.9	1,324	-0.5	1,463	9.7	1,203	-17.2	...	...
แคนาดา	687	14.1	777	13.1	866	10.2	976	13.9	1,168	19.8
บราซิล	789	-8.3	846	10.0	1,010	19.4	931	-7.8	986	6.9
เม็กซิโก	713	...	803	12.8	880	7.1	870	-1.2	923	6.1
มาเลเซีย	343	21.2	463	32.1	570	26.8	668	17.2	828	24.0
จีนกลาง	510	8.5	630	23.5	630	0.0	620	-1.6	...	...
เดนมาร์ก	709	23.6	674	-4.9	736	9.1	610	-17.0	669	9.7
สวีเดน	624	12.4	606	-3.0	648	7.1	629	-16.4	621	17.4
ไอร์แลนด์	663	14.9	677	2.5	676	-0.2	470	-18.4	517	10.0
กรีซ	500	0.8	632	6.4	620	-2.3	446	-14.2	...	...
ญี่ปุ่น	564	-6.6	602	-8.4	396	-21.3	396	0.0	...	...
ปากีสถาน	306	-2.6	316	3.3	323	2.6	309	-4.3	...	...
โคลัมเบีย	133	14.7	173	30.1	177	2.3	203	14.7	...	...
มาเลเซีย	136	1.6	167	22.8	166	-1.2	163	-7.3	169	3.9
ไต้หวัน	203	21.6	188	-8.4	178	-4.3	186	-8.7	162	-8.4
ซาอุดีอาระเบีย	166	11.3	124	-23.5	109	-21.1	146	33.9	...	...
เปรู	221	11.6	210	-5.0	...	...	122	...	...	...
ศรีลังกา	26	-21.8	41	64.0	82	100.0	103	26.8	133	29.1
ตุรกี	86	11.8	81	-4.7	90	-1.2	79	-1.3	78	-3.6

หมายเหตุ : \* หมายถึง สัดส่วนการเปลี่ยนแปลงจากปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ

ที่มา : หน่วยงานปฏิบัติการพืชส่งออก กระทรวงพาณิชย์ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ

สำหรับประเทศไทย มีการส่งออกผลิตภัณฑ์สิ่งทอเพิ่มขึ้นจากในอดีตทุกปี โดยมูลค่าการส่งออกเพิ่มจาก 928 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2533 เป็น 1,590 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2537 ซึ่งมูลค่าการส่งออกในปี 2537 นี้เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าที่มีมูลค่าการส่งออกเท่ากับ 1,365 ล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 16.5

ทางด้านการนำเข้าผลิตภัณฑ์สิ่งทอโลก ประเทศฮ่องกงเป็นประเทศผู้นำเข้ารายใหญ่ที่สุด โดยในปี 2537 มีมูลค่าการนำเข้าถึง 15,294 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นจากปี 2536 ร้อยละ 19.6 ดังแสดงในตารางที่ 3.18 รองลงมาคือประเทศเยอรมนี สหรัฐอเมริกา จีน และอังกฤษ โดยมีมูลค่าการนำเข้าเท่ากับ 10,717 ล้านดอลลาร์สหรัฐ 9,658 ล้านดอลลาร์สหรัฐ 9,347 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และ 6,676 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ตามลำดับ ในขณะที่ประเทศไทยมีมูลค่าการนำเข้าผลิตภัณฑ์สิ่งทอในปี 2537 เท่ากับ 1,440 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าร้อยละ 10.3

มูลค่าการนำเข้าผลิตภัณฑ์สิ่งทอโลกมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นโดยตลอด ในปี 2538 ประเทศญี่ปุ่นมีมูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้นสูงที่สุด คือ เพิ่มจาก 3,933 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เป็น 5,152 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือ ร้อยละ 31.0 รองลงมาได้แก่ประเทศเกาหลีเหนือ สเปน และฟินแลนด์ ตามลำดับ จากตารางที่ 3.18 พบว่าในช่วงปี 2536 ประเทศส่วนใหญ่มีการนำเข้าผลิตภัณฑ์สิ่งทอลดลงจากปีก่อนหน้าแทบทั้งสิ้น ทั้งนี้เป็นผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจที่ถดถอยทั่วโลก<sup>12</sup> จึงทำให้หลายประเทศมีการนำเข้าผลิตภัณฑ์สิ่งทอลดลง แต่อย่างไรก็ดี ในปีถัดมาประเทศต่าง ๆ ก็มีการนำเข้าเพิ่มขึ้นแทบทั้งสิ้น

<sup>12</sup>"ภาวะอุตสาหกรรมของไทยปี 2538 และแนวโน้มปี 2539," เศรษฐกิจปริทัศน์ ปีที่ 2 ฉบับที่ 4 (เมษายน 2539) หน้า 10.

ตารางที่ 3.18 : การนำสินค้าออกของประเทศ ๑

หน่วย : พันล้านบาท

ประเภท	2533		2534		2535		2536		2537	
	มูลค่า	ร้อยละ	มูลค่า	ร้อยละ	มูลค่า	ร้อยละ	มูลค่า	ร้อยละ	มูลค่า	ร้อยละ
ส่งออก	10,182	10.8	12,068	18.8	13,001	8.6	12,784	-2.3	16,294	19.8
เขตรับ	11,868	31.6	12,112	2.1	12,387	2.4	10,026	-19.1	10,717	6.8
สหรัฐอเมริกา	6,730	4.9	7,329	8.9	8,216	12.1	8,856	7.8	9,658	9.1
จีน	6,292	8.3	6,761	27.6	7,660	12.0	7,646	1.1	9,347	22.3
สหราชอาณาจักร	7,016	13.7	6,804	-6.9	6,939	6.1	6,666	-18.6	6,676	18.0
ฝรั่งเศส	7,686	23.6	7,063	-8.7	7,472	5.6	6,978	-20.0	6,686	10.2
อิตาลี	6,133	17.2	6,737	-6.6	6,633	-1.6	4,628	-17.8	6,617	21.4
ญี่ปุ่น	4,106	-6.6	4,327	6.4	4,176	-3.6	3,833	-6.8	5,162	31.0
เอเชีย - ออสเตรเลีย	3,679	22.6	3,668	-0.6	3,673	0.4	3,086	-18.6	3,621	17.3
เกาหลีเหนือ	1,946	6.0	2,423	24.6	2,666	6.5	2,693	1.4	3,336	28.7
เยอรมนี	3,616	26.2	3,633	-2.3	3,636	2.9	2,871	-21.0	3,046	6.1
แคนาดา	2,326	-1.4	2,426	4.3	2,608	3.6	2,717	6.3	2,910	7.1
สเปน	2,060	33.2	2,360	14.6	2,612	6.9	1,790	-28.7	2,222	24.1
เนเธอร์แลนด์	982	...	1,230	24.0	1,630	24.4	1,696	24.1	2,147	13.1
สหรัฐอเมริกา - ออสเตรเลีย	1,009	-6.7	1,430	41.7	1,710	19.6	1,860	16.8	...	...
อิตาลี	1,776	11.0	1,901	6.9	1,999	6.2	1,966	-2.0	2,016	2.9
ซาอุดี อาหรับ	1,312	6.8	1,640	26.0	1,760	6.7	1,700	-2.9	...	...
ออสเตรเลีย	1,971	27.2	1,868	-6.2	1,917	2.6	1,894	-11.6	...	...
ไต้หวัน	1,013	6.4	1,376	36.8	1,678	14.7	1,642	-2.3	1,770	14.8
สหรัฐอเมริกา	1,646	20.6	1,896	-6.8	1,689	1.4	1,636	-6.1	1,674	9.1
ออสเตรเลีย	1,442	-6.6	1,472	2.1	1,613	2.8	1,476	-2.6	...	...
ไต้หวัน	1,691	42.1	1,731	3.0	1,961	13.3	1,414	-27.9	...	...
ไทย	866	11.4	1,000	11.4	1,209	20.9	1,306	8.0	1,440	10.3
มาเลเซีย	861	14.4	1,131	18.9	1,307	16.6	1,193	-8.7	1,400	17.4
อินโดนีเซีย	786	63.6	886	12.9	1,100	24.2	1,124	2.2	1,170	4.1
กรีซ	1,201	31.3	1,181	-1.7	1,316	11.4	1,001	-23.9	...	...
สวีเดน	1,286	13.6	1,188	-8.4	1,170	-1.3	942	-19.6	1,090	16.7
ญี่ปุ่น	790	43.4	826	4.6	999	20.9	980	-1.9	1,064	6.6
สหราชอาณาจักร	412	28.4	610	48.1	760	23.0	661	-13.6	1,024	20.3
เดนมาร์ก	831	17.3	834	0.3	1,006	7.7	789	-22.2	864	10.3
อิตาลี	226	-21.0	697	206.4	684	-4.7	662	-1.6	767	16.1
เกาหลี	619	0.3	633	2.3	663	3.2	686	-10.4	668	13.6
สหราชอาณาจักร	563	9.7	646	14.8	576	-10.7	548	-4.9	666	19.6
ฟินแลนด์	793	9.6	612	-22.8	663	-6.6	480	-16.6	671	24.1
เยอรมนี	638	16.6	622	-2.6	646	3.7	499	-22.6	633	6.8
นอร์เวย์	664	16.6	619	-6.3	636	3.7	479	-11.0	632	11.1
สวีเดน	396	-3.2	362	-3.6	394	3.1	406	2.8	486	14.6
ออสเตรเลีย	360	9.4	322	-6.0	346	6.1	419	20.4	396	-6.6
กรีซ	203	-6.1	292	43.6	376	28.8	398	6.9	366	-6.3
เนเธอร์แลนด์	361	30.3	396	9.7	399	-6.8	316	-14.6	340	7.9

หมายเหตุ : \* หมายถึง ค่าที่คาดไว้ก่อนประกาศอย่างเป็นทางการ

ที่มา : ฝ่ายปฏิบัติการพิเศษของกองบัญชาการทหารบก กองบัญชาการทหารบก